Juho Antila

Eläkepäivien turvaaminen PS-säästämisen avulla – rahastot sijoituskohteena

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Tradenomi
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
14.11.2011

Metropolia

Tiivistelmä

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Juho Antila Eläkepäivien turvaaminen PS-säästämisen avulla – rahastot sijoituskohteena 50 sivua + 4 liitettä 14.11.2011
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	Talous ja rahoitus
Ohjaaja(t)	KTM, lehtori Timo Riikkilä Lehtori Elisabeth Schauman

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli esitellä sidottua pitkäaikaista eläkesäästämistä eli PS-säästämistä. Lisäksi tarkoituksena oli löytää tämänhetkisistä Suomessa toimivista PS-tilin palveluntarjoajista tuottavin PS-sopimus tekemällä rahastosäästömuotoinen vertailu palveluntarjoajien kesken.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Tutkimustieto kerättiin kirja- ja internetlähteistä, palveluntarjoajien rahastoesitteistä ja internetsivuilta sekä Suomen Sijoitustutkimuksen kuukausittain julkaistavasta rahastoraportista.

Opinnäytetyö antoi tietoa PS-säästämisen liittyvistä sijoitusinstrumenteista kuten rahastoista, osakkeista, joukkovelkakirjalainoista ja indeksiosuusrahastoista. Työn ohessa esiteltiin myös vapaaehtoinen eläkevakuutus ja jatkuva kuukausisäästäminen eläkesäästämisen vaihtoehtona.

Tutkimustulosten mukaan kolme parhaiten menestynyttä palveluntarjoajaa tässä tutkimuksessa olivat Tapiola Rahastoyhtiö Oy, FIM Varainhoito Oy sekä Nordea Rahastoyhtiö Oy.

Avainsanat	PS-säästäminen, rahastot, sijoittaminen, osakkeet, joukkovelkakirjalainat, indeksiosuusrahastot

Metropolia

Abstract

Author(s) Title Number of Pages Date	Juho Antila Securing retirement days with restricted long term savings – funds as an investment target 50 pages + 4 appendices 14 November 2011
Degree	Bachelor of business administration
Degree Programme	Business administration
Specialisation option	Economic and Financial
Instructor(s)	Timo Riikkilä, M.Econ, Lecturer Elisabeth Schauman, Lecturer

The purpose of this study was to introduce the restricted long-term savings. Another goal was to find the most profitable contract from all the current long-term savings providers operating in Finland. The results were obtained by comparing the service providers' fund savings profits and costs.

The thesis used a qualitative method. The empirical part of the study consisted of finance literature, Internet brochures, service providers' prospectuses and also information on their websites. The main source of the study was their monthly published fund report.

The thesis gave information about the long-term saving-related investment instruments such as funds, shares, bonds and ETFs. The study also introduced a voluntary pension insurance, and continuing monthly retirement saving plans as alternative choice of saving.

The results showed that the three most successful service providers in this study were Tapiola Fund Management, FIM Asset Management and Nordea Investment Fund Company.

Keywords	Restricted long-term savings, funds, investment, stocks, bonds, exchange traded funds

Sisällys

1 Johdanto 1

2 Tutkimusongelma ja viitekehys 2

3 PS-säästäminen ja vapaaehtoiset eläkevakuutukset 4

3.1 PS-säästäminen 4
3.1.1 PS-säästöjen verotus 5
3.1.2 PS-säästämisen riskit 6
3.2 Vapaaehtoiset eläkevakuutukset 7
3.3 Eläkevakuutuksen ja PS-säästämisen keskeiset erot ja yhteneväisyydet 8

4 PS-säästäjän mahdolliset sijoituskohteet ja niiden riskit 9

4.1 Rahastot 9
4.1.1 Osakerahastot 11
4.1.2 Korkorahastot 12
4.1.3 Korkean riskin yrityslainarahastot 13
4.1.4 Yhdistelmärahastot 14
4.1.5 Erikoisrahastot 15
4.1.6 Indeksiosuusrahastot eli Exchange-traded funds 16
4.1.7 Yhteenveto rahastoista 16
4.2 Osakkeet 18
4.3 Joukkovelkakirjalainat 19
4.4 Jatkuva kuukausisäästäminen 20

5 Tuottolaskujen kaavat ja olettamat 20

6 PS-tilin palveluntarjoajat 21

6.1 Aktia Rahastoyhtiö Oy 23
6.1.1 Aktian rahastot 24
6.1.2 Aktian PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana 24
6.2 Evli-Rahastoyhtiö Oy 25
6.2.1 Evlin rahastot 26
6.2.2 Evlin PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana 27
6.3 FIM Varainhoito Oy 27
6.3.1 FIMin rahastot 28

6.3.2 FIMin PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana 28
6.4 Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy 29
6.4.1 Nordean rahastot 30
6.4.2 Nordean PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana 30
6.5 OP-Rahastoyhtiö Oy 31
6.5.1 OP-Pohjolan rahastot 32
6.5.2 OP-Pohjolan PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana 32
6.6 Sampo Rahastoyhtiö Oy 33
6.6.1 Sampon rahastot 33
6.6.2 Sampon PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana 34
6.7 Tapiola Varainhoito Oy 35
6.7.1 Tapiolan rahastot 36
6.7.2 Tapiolan PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana 36
6.8 Ålandsbanken Rahastoyhtiö Oy 37
6.8.1 Ålandsbankenin rahastot 38
6.8.2 Ålandsbankenin PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana 38

7 Yhteenveto tutkimustuloksista ja johtopäätökset 39

7.1 Reliabiliteetti ja validiteetti sekä jatkotutkimusehdotukset 42

Lähteet 43

Liitteet

Liite 1. Suomeen sijoittavat osakerahastot palveluntarjoajittain

Liite 2. Maailmanlaajuisesti sijoittavat osakerahastot palveluntarjoajittain

Liite 3. Yhdistelmärahastot palveluntarjoajittain

Liite 4. Taulukko 1. PS-Sopimusten kulut palveluntarjoajittain

1 Johdanto

Jossain vaiheessa jokainen meistä aloittaa ansaittujen eläkepäivien vieton, jotkut ennemmin ja jotkut vähän myöhemmin. Kaikki eivät tule kuitenkaan ajatelleeksi sitä, että työeläkkeen suuruus on keskimääräisesti puolet siitä palkasta, jota työelämässä olemme ansainneet. Riittääkö se eläkepäivien turvaamiseen? Opinnäytetyöni tarkoituksena on esitellä vuoden 2010 alussa voimaan astunutta sidottua pitkäaikaista eläkesäästämistä sekä siihen liittyviä sijoituskohteita. Esittelen työssäni myös vapaaehtoista eläkevakuutusta ja jatkuvaa kuukausisäästämistä yhtenä eläkesäästämisen mahdollisuutena. Työni tavoite ei ole löytää tietä äkkirikastumiseen vaan ajatella säästämistä pitkäaikaisena prosessina.

Käsittelen työssäni tarkemmin uusinta eläkesäästämisen muotoa eli sidottua pitkäaikaista eläkesäästämistä, jota kutsutaan yleisemmin PS-säästämiseksi. Vuoden 2010 alussa voimaan astunut PS-laki antaa mielenkiintoisen eläkesäästämisen muodon, jonka avulla voi tehdä valtion verotuettuja sijoituksia PS-tilille. Säästäjän on mahdollista sijoittaa pieniä tai suuria summia PS-tililleen sekä moneen muuhun sijoitusinstrumenttiin kuten osakkeisiin, rahastoihin, joukkovelkakirjalainoihin sekä indeksiosuusrahastoihin.

Yksi keskeisimmästä PS-lakipaketin elementeistä on palveluntarjoajien tiedonantovelvollisuus. Valtio halusi tuoda kuluttajalle helpommin kuluiltaan vertailtavissa olevan eläkesäästämismuodon, jonka avulla säästäjän on helpompi tehdä päätös palveluntarjoajasta. Opinnäytetyöni on varsin ajankohtainen aihe, vaikka PS-sopimuksia ei ole avattu tähän mennessä kuin vasta noin 10 000. PS-tilistä odotettiin kiinnostavaa eläkesäästämisen tuotetta, mutta ainakin vielä se on tuottanut palveluntarjoajille pettymyksen. Valtio ja palveluntarjoajat kuitenkin odottavat kasvavaa kysyntää PS-sopimuksille tulevaisuudessa (Poikonen & Silvola 2010, 33; Pietiläinen 2011, B 6).

Tällä hetkellä Suomessa Finanssivalvonnan alaisuudessa toimivasta 34 pankista ja rahastoyhtiöstä kahdeksan tarjoaa PS-sopimusta. Kaikki palveluntarjoajat eivät kuitenkaan vielä tarjoa säästäjälle mahdollisuutta sijoittaa kaikkiin PS-sopimuksen sijoitusinstrumentteihin. Opinnäytetyöni päätavoite on löytää kahdeksasta Suomessa toimivasta

PS-tilin palveluntarjoajasta halvin PS-sopimus vertaamalla säästämiskustannuksia rahastosäästömuodossa. Tutkimuskohteeksi valittiin rahastot, koska rahastosäästömuotoisessa vertailussa on mahdollista verrata kaikkia tämänhetkisiä palveluntarjoajia keskenään, jolloin pystytään antamaan suuntaa-antavaa tietoa palveluntarjoajista tuottojen ja perittävien säästökulujen perusteella.

Työskentelen tällä hetkellä rahaston arvonlaskijana, joten olen saanut jo jonkin verran kokemusta rahastoista, sijoittamisesta sekä myös muista sijoitusinstrumenteista. Opinnäytetyöni ei ole toimeksianto yritykseltä, vaan se syntyi omasta mielenkiinnosta säästämistä kohtaan. Työni soveltuu lähes kaikille säästämisestä kiinnostuneille ihmisille. Käytän tekstissä jonkin verran ammattisanastoa, mutta olen pyrkinyt avaamaan termit esimerkkien avulla lukijalle.

Esittelen työssäni kaksi erimittaista sijoitusperiodia, jolloin tuloksista pystyy havaitsemaan säästämisen aloittamisen tärkeyden. Säästölaskujen tuotot ja kulut ovat ainoastaan suuntaa-antavia. Opinnäytetyöni ohessa esittelen myös muita paremmin tunnettuja eläkesäästämisen muotoja kuin PS-tilin, jotta olisi helpompi ymmärtää, miten ne eroavat uudesta PS-säästämisestä.

2 Tutkimusongelma ja viitekehys

Tutkimuksen tavoitteena on löytää kahdeksalta Suomessa toimivalta PS-sopimuksen palveluntarjoajalta säästämiskuluiltaan halvin PS-sopimus tuotoissa ja kuluissa mitattuna. Työssä vertaillaan palveluntarjoajien säästämiskustannuksia pelkästään rahastosäästömuodossa, koska kaikki palveluntarjoajat eivät vielä tarjoa mahdollisuutta sijoittaa osakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin.

Toteutusosioon on valittu kaikilta palveluntarjoajilta sijoituspolitiikaltaan kolme samankaltaista rahastoa, joista kaksi on osakerahastoa ja yksi yhdistelmärahasto. Säästösuorituksia tehdään rahastoihin kerran kuukaudessa samalla sumalla koko sijoitusperiodin ajan. Siten on pystytty vertaamaan eri palveluntarjoajien merkintäpalkkioita ja säilytys- ja hallinnointikustannuksia säästöaikana. Työssä tarkastellaan kahta eri sijoitusperiodia, joista ensimmäinen on 33 ja toinen 23 vuotta. Säästöjen tulokset ja kulujen kustannuk-

set esitetään palveluntarjoajittain. Jokaisen palveluntarjoajan kohdalla esitetään yrityksen PS-salkun kehityskäyrät. Kuvioista selviää sijoitusperiodin vaikutus tuottoon, tuotonkehitys sekä rahastojen ja palveluntarjoajien perimät kulut.

Tutkimusongelmaa tutkittaessa on otettu huomioon rahastoyhtiöiden merkintä- ja lunastuspalkkiot sekä lisäksi muut rahastoihin liittyvät kustannukset kuten hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Rahastoyhtiöiden säästämiseen liittyvät kustannukset ovat pääosana palveluntarjoajien kannattavuuden vertailussa. Ongelmaa tutkittaessa ei oteta huomioon eri sijoittajaprofiilien vertailua, vaikka ihmiset eroavatkin riskinottohalukkuudeltaan huomattavasti toisistaan. Sijoittajaprofiili tarkoittaa sitä, että ihmisten riskinottohalukkuus määritellään johonkin tiettyyn kategoriaan: on riskiä rakastavia, riskiä kaihtavia ja sijoittajia siltä väliltä. Palveluntarjoajat teettävätkin usein asiakkailleen sijoittajaprofiilin analysoinnin ennen säästämisen aloittamista, jotta heidän olisi helpompi tarjota oikeita sijoitustuotteita asiakkailleen.

Rahastojen todelliset tuotot eroavat palveluntarjoajittain siitä syystä, että rahastojen tuottoihin vaikuttavat salkunhoitajan valitsemat sijoituskohteet, talouden suhdanteet ja onnistumiset sijoituksissa. Ongelmaa tutkittaessa tarkoituksena on antaa suuntaa-antava säästöjen tuotto rahastoista, joilla on keskenään samankaltainen sijoitusstrategia. Rahastojen varsinaiset tuotot saattavat erota huomattavastikin tuotto-oletuksista, mutta ilman niitä tutkimuksen tekeminen olisi varsin haastavaa. Tämän lisäksi sijoituspolitiikaltaan täysin identtisiä rahastoja eri palveluntarjoajilta on miltei mahdoton löytää.

Tutkimuksessa pyritään puolueettomuuteen, joten vertailuun on valittu palveluntarjoajilta mahdollisimman samantyyppiset rahastot tuotto-odotuksen ja sijoituspolitiikan mukaan. Valittujen rahastojen tavoitteena on taata säästäjälle parempaa tuottoa pitkällä aikavälillä ja voittaa inflaatio. Säästölaskelmat ja sijoituksista aiheutuneet kustannukset on laskettu Microsoftin Excel-ohjelmalla.

PS-säästäminen eroaa paremmin tunnetusta jatkuvasta kuukausisäästösopimuksesta erityisesti siten, että PS-säästäjä pystyy nostamaan säästetyt varat vasta lakisääteisen työeläkeiän täyttyessä tai erityisellä nostoperusteella. Lisäksi jatkuvassa kuukausisäästämisessä on mahdollista sijoittaa pelkästään rahastoihin, kun taas PS-sopimuksessa on

monia erilaisia sijoituskohteita. Molempiin tuotteisiin liittyy omat riskinsä, mutta PS-säästämisessä säästetyt varat on sidottu PS-tilille jopa kymmeniksi vuosiksi. Säästösopimuksen aikana pääomatuloverotus ja lakisääteinen työeläkeikä saattavat muuttua ja siten muuttaa PS-sopimusta sekä säästettyjen varojen arvoa. Jatkuva kuukausisäästösopimus antaa säästäjälle mahdollisuuden nostaa rahat halutessaan ja siten antaa enemmän mahdollisuuksia rahan hallittavuuteen. PS-säästämisessä on parempia verotuettuja etuja kuten esimerkiksi verohyöty sekä voittojen ja osinkojen verotus vasta säästöjä nostettaessa.

Opinnäytetyöni on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Käytän lähdemateriaalina rahoituksen ja talouden oppikirjoja, ajankohtaisia artikkeleita, Internet-lähteitä, aikaisempia tutkimuksia rahastoteoriasta sekä rahastoraportin tilastotutkimuksia. Alan kirjat antavat luotettavaa tietoa rahoituksen ja talouden teoriasta, kun Internet-lähteistä ja palveluntarjoajien kotisivuilta taas löytyi ajankohtaisin tieto esimerkiksi PS-sopimusten hinnastoista ja PS-säästösopimuksista.

3 PS-säästäminen ja vapaaehtoiset eläkevakuutukset

3.1 PS-säästäminen

PS-säästäminen tarkoittaa sidottua pitkäaikaista eläkesäästämistä. Sidotuksi eläkesäästämiseksi sen tekee se, että säästövaroja ei pääse nostamaan vapaasti säästöaikana, vaan vasta silloin, kun lakisääteinen työeläkeikä on saavutettu. PS-säästäminen on valtion verotuettua eläkesäästämistä, jota tuetaan vuodessa 5 000 euroon asti. Maksimaalisen verohyödyn säästäjä saavuttaa sijoittaessaan vuodessa 5 000 euroa PS-tilille, jolloin hänellä on oikeus vähentää ensisijaisesti pääomatuloveroistaan 1 400 euroa vuodessa. Sidottu pitkäaikaissäästäminen on eläkesäästämismuodoista uusin. PS-laki ja siihen liittyvä lainsäädäntö astuivat voimaan 1.1.2010. Lain voimaantullessa oli kolmen kuukauden siirtymävaihe, jonka aikana Finanssivalvonta tarkasteli pankkien ja rahastoyhtiöiden tekemiä palvelun tarjonnan aloittamista koskeneita tiedotteita. Käytännössä ensimmäiset PS-lain mukaiset sopimukset alkoivat 1.4.2010. (Poikonen & Silvola 2010, 31,33.)

PS-lain tarkoituksena oli laajentaa pelkästään eläkevakuutuksia koskenut verokannuste myös muunlaisiin säästöinstrumentteihin sekä lisäksi tuoda uusia palveluntarjoajia tuttujen henkivakuutusyhtiöiden rinnalle. Nyt PS-säästäjällä on mahdollisuus sijoittaa rahojaan osakkeisiin, rahastoihin, indeksiosuusrahastoihin, joukkovelkakirjalainoihin ja säästötilille. Poikolan ja Silvolan mukaan säästämisen monipuolistamisella valtio on entisestään halunnut kannustaa kuluttajia omaehtoiseen varautumiseen eläkepäivien varalle. (Poikonen & Silvola 2010, 31.)

PS-säästäminen on vapaaehtoista, ja siksi se onkin mahdollista lopettaa milloin tahansa. Säästettyjä varoja pääse nostamaan kuitenkin vasta silloin, kun lakisääteinen työeläkeikä on saavutettu taikka erityisen nostoperusteen täyttyessä. Erityisiä nostoperusteita ovat vähintään vuoden kestänyt työttömyys, pysyvä työkyvyttömyys tai osatyökyvyttömyys, puolison kuolema ja avioero. (Poikonen & Silvola 2010, 89.)

Eläkeiän saavutettua on säästäjän noudatettava ulosmaksuaikaa, joka on pääsääntöisesti 10 vuotta. Työeläkeikä on Suomessa tällä hetkellä 63 vuotta, joten vähimmäismaksuajan mukaan säästäjä on saanut viimeiset rahansa PS-tililtään 73 vuotta täyttäessä. Maksuaika lyhenee kuitenkin kahdella vuodella jokaista sellaista työvuotta kohden, mikäli säästäjä lykkää maksusuoritusten aloittamista lakisääteisen työeläkeiän alkaessa. Lyhyimmillään maksuaika on kaikissa tapauksissa kuitenkin kuusi vuotta. (Poikonen & Silvola 2010, 91.)

3.1.1 PS-säästöjen verotus

PS-tilillä kertyneitä voittoja ja osinkoja ei veroteta lainkaan säästöaikana, vaan veroja maksetaan vasta silloin, kun säästäjä alkaa nostaa PS-tilille kertyneitä varoja. Tätä mallia kutsutaan EET-malliksi, joka on käytössä monissa teollisuusmaissa. Verot säästäjä maksaa nostamistaan eristä pääomatuloveroprosentin mukaan, joka vuonna 2011 on 28 prosenttia (Poikonen & Silvola 2010, 74).

Esimerkkinä kuvaan Poikolan ja Silvolan käyttämää esitystä EET-mallin verotuksesta. Oletetaan, että säästäjä laittaa PS-tilille säästöön 200 euroa, joista hän saa säästämisvuonna verohyödyn, joka on 56 euroa. Säästäjä on itse laittanut 144 euroa, joista valtio maksaa 56 euroa lainaamalla nämä rahat säästöajaksi. Oletetaan säästöille kerty-

neen tuottoa säästöaikana niin, että säästöjen pääoma on noussut 400 euroon. Säästöjen ollessa kokonaan veronalaista tuloa, maksetaan 400 eurosta 28 prosentin pääomatuloveron mukaan 112 euroa veroa. Säästäjän lopullinen tuotto on 400–112 euroa eli 288 euroa. Oma osuus tuotoista on 144 euroa, ja säästöille kertynyt tuotto on 144 euroa. Valtion antama verolaina on 56 euroa sekä verolainan tuotto on 56 euroa. ”Yhteiskunnan antaman verotuen lopullinen arvo on noin 40 euroa, mikä vastaa sitä määrää, joka jää säästäjän oman pääoman tuotosta verottamatta (=28 % 144 eurosta).” (Poikonen & Silvola 2010, 75.)

3.1.2 PS-säästämisen riskit

PS-säästäjälle aiheutuu kuitenkin monia riskejä jo pelkästään sidotusta säästämismuodosta, sillä esimerkiksi lakisääteinen työeläkeikä ja pääomatuloveroprosentin mahdolliset muutokset saattavat muuttua säästöaikana ja myös säästöjä nostettaessa. PS-tilin avaajan on syytä tarkastella ja tutkia eri palveluntarjoajien säästämistarjontaa, säästösopimusta ja säästämisestä aiheutuvia kustannuksia, sillä palveluntarjoajilla on merkittäviä eroja kustannusten hinnoissa ja säästämismahdollisuuksissa. PS-säästäjän ensimmäinen tehtävä yleensä onkin tutustua huolellisesti muutamaan palveluntarjoajaan, koska palveluntarjoajan vaihtaminen myöhemmin voi tulla säästäjälle suhteellisen kalliiksi.

PS-säästäjä kohtaa monenlaisia riskejä riippuen paljolti siitä, mihin eri sijoituskohteisiin säästäjä sijoittaa. Tyypillisimmät PS-säästäjän kohtaamat riskit ovat poliittinen riski, inflaatioriski ja verotusriski. Poliittinen riski on esimerkiksi se, että kansanedustajat nostaisivat työeläkkeen alkamisikää, jolloin säästäjä pääsisi nostamaan varojaan vasta myöhemmässä iässä. Verotusriski liittyy niin ikään poliittiseen riskiin, sillä eduskunta päättä Suomessa pääomatuloverotuksen kohtelusta. Näihin riskeihin säästäjä ei pysty paljoakaan vaikuttamaan, mutta muita tyypillisiä sijoitukseen liittyviä riskejä säästäjä pystyy vähentämään esimerkiksi hajauttamalla ja ajoittamalla säästöjään. Hajautus tulee automaattisesti joissakin sijoituskohteissa, kuten esimerkiksi sijoitusrahastoissa ja ajoitus silloin, kun tekee säännöllisesti ajoitettuja sijoituksia (Hämäläinen 2003, 102.)

3.2 Vapaaehtoiset eläkevakuutukset

Vapaaehtoiset eläkevakuutukset ovat suomalaisten paremmin tuntema eläkesäästämisen tuote, joihin on ollut mahdollista sijoittaa jo vuosikymmenien ajan. Eläkevakuutuksen ajatuksena on jakaa eläkevakuutusmaksut kaikkien niiden vakuutettujen kesken, jotka ovat ottaneet eläkevakuutuksen sekä turvata parempi elintaso eläkeaikana tai aikaistaa eläkkeelle siirtymistä. Vapaaehtoiset eläkevakuutukset ovat myös nykyään samalla tavoin valtion verotuettu eläkesäästämismuoto kuten PS-säästäminen. (Poikonen & Silvola 2010, 124.)

Eläkevakuutusyhtiöt ja pankit tarjoavat yleensä kahta eri yksilöllistä eläkevakuutuksen muotoa, laskuperusteista korkoa tai säästö- ja sijoitussidonnaista eläkevakuutusta. Laskuperusteisen vakuutuksen ottajat maksavat haluamansa suuruisia eläkevakuutusmaksuja kuukausittain tai vuosittain eläkevakuutusyhtiölle, joka sijoittaa rahat eläkevakuutetun puolesta. Säästösumman suuruus vaikuttaa vakuutuksen ottajan pääoman kertymiseen. Vakuutetun ei tarvitse välittää talouden nousu- taikka laskusuhdanteista, sillä palveluntarjoaja pyrkii sijoittamaan rahat mahdollisimman hyvin taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Vakuutusyhtiöt pyrkivät suhteellisen tasaiseen vuotuiseen tuottoon, mutta säästöjen arvonkehitys riippuu kuitenkin vakuutusyhtiön sijoitustoiminnan onnistumisesta. Laskuperusteisessa eläkevakuutuksessa eläkevakuutusyhtiö takaa säästäjälle sijoitetut pääomat takaisin markkinatilanteesta ja sijoitusten tuottojen kehityksestä riippumatta. Laskuperusteisen eläkevakuutuksen ottaminen on siten säästäjälle huomattavasti riskittömämpi vaihtoehto. (Kallunki & Martikainen & Niemelä 2007, 130–131; Selekta Eläketurva. 2010.)

Vapaaehtoisissa sijoitussidonnaisissa eläkevakuutuksissa vakuutuksen ottaja voi valita eri sijoituskohteiden väliltä kuten PS-säästämisessä, mutta sijoitusinstrumentteja ja kohteita on tarjolla vähemmän. Sijoituskohteet ovat usein vakuutusyhtiön sijoitusrahastot ja säästötilit sekä joissain tapauksissa vakuutusyhtiön hallinnoimat sijoituskorit. Sijoituskoria voidaan kutsua myös eräänlaiseksi yhdistelmärahastoksi, sillä niissä sijoitetaan varoja osakemarkkinoille ja korkoinstrumentteihin. Vakuutuksen ottajalla on mahdollisuus ohjata sijoituksensa haluamiinsa kohteisiin ja siirtää jo kertyneitä varoja eri rahastojen välillä. Eläkevakuutuksen arvo muuttuu ja kehittyy sijoituskohteiden arvonkehityksen mukaan. Sijoitussidonnaisissa eläkevakuutuksissa on mahdollista tehdä voittoa sijoituskohteiden arvonkehityksen kautta, mutta samalla siihen liittyy myös riski

säästetyn pääoman menettämisestä, kuten yleensä kaikessa sijoittamisessa. (Kallunki ym. 2007, 131; Selekta Eläkesijoitus. 2010.)

3.3 Eläkevakuutuksen ja PS-säästämisen keskeiset erot ja yhteneväisyydet

Molemmissa eläkesäästämisen muodoissa on monia yhtäläisyyksiä, mutta myös paljon eroja. Keskeisimmät erot eläkevakuutuksen ja PS-säästämisen välillä ovat lait, joihin säästäminen on sidottu. Eläkevakuutuksen keskeinen sisältö määräytyy vakuutussopimuslain pohjalta, kun taas PS-säästäminen pohjautuu PS-lakiin. Lakien eri sääntelypohjan vuoksi toiminnanharjoittajien pääomavaatimukset eroavat huomattavasti. Yksilöllisten eläkevakuutusten tarjoaminen vaatii merkittävästi suurempia pääomia yhtiöiltä, jotka tarjoavat eläkevakuutuksia kuin PS-sopimusten tarjoaminen. Eläke- ja henkivakuutusyhtiöt ovat yleisesti tarjonneet laskuperusteista turvaa sijoitetulle pääomalle, minkä vuoksi vakuutusyhtiöltä odotetaan korkeaa vakavaraisuutta. Palveluntarjoajien vakavaraisuusvaatimus verrattuna eläkevakuutuksiin on varmasti yksi syistä, joka lisää uusien PS-sopimusten palveluntarjoajia sekä kilpailua yhtiöiden välille. (Poikonen & Silvola 2010, 127–128.)

Eläkevakuutuksissa on myös huomattavasti tiukemmat rajat sopimusehtojen muuttamiseen kuin PS-sopimuksessa. Eläkevakuutusyhtiöiden on sitouduttava noudattamaan tiettyä kulutasoa jo sopimusta tehtäessä, kun PS-sopimuksen palveluntarjoajalla on mahdollisuus muuttaa sopimuksen kuluja, mikäli sopimuksen ehdoissa on sovittu mahdollisesta varaumasta. (Poikonen & Silvola 2010, 127–128.)

Eläkevakuutuksia ja PS-säästämistä koskevat samantyyppinen verotus ja verohyöty sekä samat poliittiset riskit. Kuitenkin ennen 18.9.2009 otettujen eläkevakuutusten verotus poikkeaa PS-sopimusten verotuksesta. Poliittiset riskit liittyvät molemmissa tuotteissa pääomatuloverokannan muutokseen sekä työeläkeiän ja vuosittaisen vähennyskelpoisen osuuden verotuksen muuttumiseen. (Poikonen & Silvola 2010, 124, 128.)

Mikäli vakuutuksen ottaja kuolee ennen eläkeikää, maksetaan säästäjän vakuutukseen suorittamistaan maksuista niin sanottu kuolevuushyvitys muille vakuutuksen ottaneille, jollei vakuutukseen ole liitetty henkivakuutusta. Kuolevuushyvitystä kertyy säästäjälle koko voimassaolevan säästösopimuksen ajan, ja sen suuruus riippuu säästäjän iästä,

sukupuolesta sekä säästöjen määrästä. Toisin sanoen vakuutukseen tehdyt sijoitukset ja kertynyt pääoma jaetaan muiden eläkevakuutettujen kesken, jos eläkevakuutettu ei ole liittänyt vakuutukseen henkivakuutusta. Tällöin eläkevakuutetun perilliset eivät ole oikeutettuja säästövaroihin. Monet eläkevakuutusyhtiöt kuitenkin kehottavat usein vakuutetun ottamaan henkivakuutuksen vapaaehtoisen eläkevakuutuksen rinnalle. PS-säästämisessä säästäjä kerää omalle PS-tililleen varoja, joista hänelle eläkeiän saavutettua aletaan maksaa lisäeläkettä kertyneistä varoista. Mikäli PS-säästäjä kuolee, hänen PS-tililleen kerätty pääoma ohjautuu hänen kuolinpesäänsä eikä muille PS-tilin omistaville säästäjille. (Poikonen & Silvola 2010, 125; Eläkevakuutuksen vakuutusehdot, 8/2005.)

4 PS-säästäjän mahdolliset sijoituskohteet ja niiden riskit

4.1 Rahastot

Rahastot ovat kuten suuria osakesalkkuja, joihin sijoittaja pääsee käsiksi jo pienelläkin sijoitettavalla summalla. Sijoitusrahastoissa sijoittajien varat kerätään yhteen, minkä jälkeen rahaston salkunhoitaja sijoittaa rahat eri kohteisiin oman näkemyksensä mukaan. Varat on jaettu rahasto-osuuksiin, jotka ovat kaikki samanarvoisia. Salkunhoitaja pyrkii hajauttamaan rahaston varoja mahdollisimman monipuolisesti tuottaviin kohteisiin. Tämän vuoksi sijoitusrahastot ovat helppo tapa hajauttaa riskiä ja myös helppo sijoituskohde silloin, kun ei itse halua kuluttaa aikaa eri sijoituskohteiden vertailuun. (Hämäläinen 2003, 163; Puttonen & Repo 2011, 30–31.)

Rahastojen avulla säästäjän on helppo päästä jo pienellä summalla osalliseksi eri maiden pörssiyritysten osakkeista sekä hyvin hajautetusta osakesalkusta, sillä rahastosijoittaminen on kuluiltaan halvempaa kuin sijoitettaessa itse osakkeisiin. Pääsääntöisesti on olemassa kolmea erityyppistä rahastoa, jotka ovat osakerahastot, korkorahastot ja niiden yhdistelmät eli yhdistelmärahastot. Tämän lisäksi rahastot voivat olla kasvu- tai tuottorahastoja. Tuottorahastot jakavat vuosittain rahaston omistajalle tuotto-osuuksia, kun taas kasvurahastoissa rahaston tuoton määrittelee pelkästään merkintäarvon ja lunastusarvon välinen erotus. (Hämäläinen 2003, 163; Puttonen & Repo 2011, 32.)

Rahastosijoittamisen huonona puolena ovat siihen liittyvät kulut. Kuluja tulee yleensä rahastojen merkinnästä ja lunastuksesta sekä rahastoihin liittyvistä hoito- ja säilytyskustannuksista. Ymmärrettävää toki on, että rahastoyhtiöitä ja rahastoja ei olisi, mikäli näitä kuluja ei perittäisi. Hallinnointipalkkioilla rahastoyhtiöt maksavat yrityksen kiinteitä ja muuttuvia kustannuksia kuten esimerkiksi palkkoja ja yrityksen vuokria. Säilytyspalkkioita rahastoyhtiöt maksavat taas säilytysyhteisölle, sillä sijoitusrahastolain mukaan rahastoyhtiö ei voi olla rahastojen säilyttäjäyhteisö. Sen on pidettävä rahaston varat erillään rahastoyhtiön omaisuudesta antamalla ne säilytysyhtiön säilytettäväksi. Nyrkkisääntönä on, että mitä monimutkaisempi rahasto on kyseessä, sitä suuremmat hallinnointi- ja säilytyspalkkiot rahasto perii. (Hämäläinen 2003, 168; Sijoitusrahastolaki 1999 4 luku 25 §.)

Rahastojen kulut voivat kuitenkin olla yllättävänkin suuret, mikäli sijoittaa esimerkiksi kehittyvien maiden osakerahastoihin. Tällöin pitkällä aikavälillä sijoitettaessa sijoitusten tuotto saattaa pienentyä perittävien kulujen vuoksi oleellisesti. Toki näissä rahastoissa on mahdollista tehdä suuriakin voittoja pienessä ajassa, sillä kehittyvillä markkinoilla on yleensä suuret päivittäiset kurssivaihtelut ja niihin liittyy enemmän epävarmuutta. Tästä johtuen on myös suuri riski siihen, että pahimmassa tapauksessa sijoitetut varat menetetään tai ne pienentyvät merkittävästi sijoitettaessa kehittyville markkinoille. Korkorahastoissa saatavia tuottoja on yleensä helpompi ennustaa, koska näiden rahastojen tuotot perustuvat korkotuotteisiin, joissa on juoksuaika sekä mahdollisesti maksettava kuponkikorko. Tästä syystä niissä on usein pienemmät riskit ja kustannukset kuin osakerahastoissa. (Hämäläinen 2003, 169.)

Rahastoyhtiöitä sekä niiden rahastoja valvoo Suomessa Finanssivalvonta. Se pitää huolen siitä, että rahastoyhtiö noudattaa rahaston sijoituspolitiikkaa ja niiden vahvistamia sääntöjä. Rahaston sijoituspolitiikka tarkoittaa rahastoyhtiön tekemää sijoitusstrategiaa, jota salkunhoitaja noudattaa sijoituksia tehdessään. Sijoituspolitiikka antaa vastaukset seuraaviin kysymyksiin: Mihin kohteisiin rahasto sijoittaa, osakkeisiin, korkoinstrumentteihin vai molempiin? Mikä on maantieteellinen alue mihin sijoitetaan? Mihin indeksiin rahastoa vertaillaan? Onko rahasto kasvu- vai tuottorahasto eli jakaako rahasto tuotto-osuuksia? Käyttääkö salkunhoitaja rahaston suojaamiseen johdannaisia? (Puttonen & Repo 2011, 31.)

Säästäjän tulee myös tutustua rahastoesitteeseen, jossa on eritelty rahastoon liittyvät palkkiot ja kustannukset. Rahastoesite antaa myös tietoa sen salkunhoitajista ja rahaston historiallisesta kehityksestä. Sijoituspolitiikan ja rahastoesitteen avulla säästäjän on helppo vertailla eri rahastoja ja valita niistä itselleen sopivin. Rahastosijoittaminen hoituu helposti oman palveluntarjoajan internetsivujen kautta tai soittamalla yrityksen asiakaspalveluun. Internetissä tehdyt sijoitukset ovat usein kuitenkin halvempia kuin puhelinsoitolla tehdyt sijoitukset, sillä sijoitukset kirjautuvat automaattisesti yrityksen tietojärjestelmiin eikä ylimääräistä työtä siten tarvita (Puttonen & Repo 2011, 31).

4.1.1 Osakerahastot

Osakerahastojen sijoituskohteena ovat pörssiyritykset. Osakerahastot voidaan jakaa rahastoihin, jotka sijoittavat maantieteellisesti tai maanosittain yrityksiin sekä rahastoihin, jotka sijoittavat suurin, keskisuuriin, pieniin taikka tietyn toimialan pörssiyrityksiin. Osakerahastot ovat yksi riskisimmistä rahastoista, siksi myös rahasto-osuuksien päivittäiset vaihtelut ovat suurempia kuin yhdistelmä- ja korkorahastoilla. Osakerahastoilta on kuitenkin odotettavissa suurempaa tuottoa kuin muilta rahastoilta. (Kallunki & Martikainen & Niemelä 2007, 134.)

Osakerahastoissa sijoituskulut ovat usein suurempia kuin muissa rahastoissa. Kulut johtuvat pääosin siitä, että osakerahastot ovat usein monimutkaisempia ja salkunhoitajat käyttävät paljon aikaa parhaiden sijoituskohteiden etsimiseen. Osakerahastot ovat usein aktiivisia sijoitusrahastoja. Aktiivisella sijoitusrahastolla tarkoitetaan sitä, että salkunhoitajat tutkivat ja tarkkailevat valitsemiaan sijoituskohteita jatkuvasti. Tällöin kurssivaihteluihin ja eri tilanteisiin markkinoilla pystytään reagoimaan nopeasti. Lisäksi salkunhoitajat yrittävät jatkuvasti löytää uusia potentiaalisia sijoituskohteita muiden yritysten joukosta sekä tekemällä vierailukäyntejä yrityksiin tai jopa maihin mihin aikovat sijoittaa. Vierailukäynneillä pyritään saamaan tietoa uusista yrityksistä tai maan ja yrityksen taloudellisesta tilanteesta, jolloin yrityksen kurssivaihteluita pystyttäisiin paremmin ennustamaan. Osakerahastot saattavat joutua maksamaan myös suuria kaupankäyntikuluja sijoittaessa esimerkiksi eksoottisten maiden pörssiyrityksiin, jolloin rahaston hallinnointipalkkiot saattavat entisestään kasvaa (Puttonen & Repo 2011, 69).

Salkunhoitajat käyttävät osakerahastoissa usein myös johdannaisia osana sijoitusriskien hallintaa. Johdannaiskaupalla voidaan turvata ja hallita rahastosalkun riskiä. Niitä käytetään joko jo olemassa olevan riskin pienentämiseen tai riskin ottamiseen sijoitusmielessä. Rahastoissa niitä käytetään usein suojaamiseen riskiltä. Tämä lisää rahaston monimutkaisuutta entisestään. Yleisimpiä johdannaisinstrumentteja ovat termiinit, futuurit, swapit, indeksijohdannaiset ja optiot. Johdannaisinstrumentteja käytetään paljon ammattimaisessa sijoituksessa, mutta ne ovat harvemmin nähtyjä instrumentteja piensijoittajilla. (Opi optiot 2007, 2.)

4.1.2 Korkorahastot

Korkorahastot sijoittavat instrumentteihin, joista maksetaan kuponkikorkoa. Tyypillisimmät sijoituskohteet ovat valtion velkasitoumukset, pankkien sijoitustodistukset, kuntatodistukset ja joukkovelkakirjalainat. Korkorahastot jaetaan lyhyisiin, keskipitkiin ja pitkiin korkorahastoihin (Kallunki ym. 2007, 132).

Lyhyiden korkorahastojen lainojen sijoitusaika on alle vuoden, yleensä vain muutamia kuukausia. Tämän vuoksi lyhyiden korkorahastojen riski on hyvin pieni, ja siksi niitä verrataankin usein riskittömään sijoituskohteeseen. Lyhyet korkorahastojen sijoituskohteet ovat usein valtion velkasitoumukset, pankkien sijoitustodistukset ja kuntatodistukset. Lyhyet korkorahastot ovat riskittömin vaihtoehto korkorahastoista, koska sijoituskohteiden laina-ajat ovat lyhyempiä ja siten vähemmän riskisempiä. Tuotto-odotukset ovat myös pienempiä kuin pitemmän koron rahastoissa. (Kallunki ym. 2007, 133.)

Keskipitkät korkorahastot sijoittavat laina-ajaltaan lyhyisiin ja pitkiin instrumentteihin. Salkunhoitajat tekevät sijoituspäätökset siten, minkälaiset tuotto-odotukset markkinoilla ovat ja mistä tuotteista on saatavilla sillä hetkellä paras tuotto. Tämän vuoksi keskipitkän koron rahastoja voidaan kutsua myös yhdistelmäkorkorahastoiksi. (Korkorahastot.)

Pitkät korkorahastot sijoittavat usein varansa pelkästään joukkovelkakirjalainoihin. Sen vuoksi niissä vallitsee suurempi riski ja korkeampi tuotto-odotus. Riski johtuu monesta eri tekijästä, sillä pitkät korkoinstrumentit ovat pidemmän aikaa alttiina niille aihetuville riskitekijöille. Riskitekijöitä on nykyään monenlaisia, mutta yleisimmät niistä ovat lainan

korkoriski, laina-aika, lainan likvidiys eli se, kuinka helposti laina on muutettavissa rahaksi, lainan liikkeellelaskijan luottoluokitus sekä inflaatiovauhti lainan juoksuaikana. (Niskanen & Niskanen 2007, 32.)

Inflaatio johtuu rahan aika-arvosta, jota voidaan yksinkertaisesti selittää siten, että euro tänään on arvokkaampi kuin euro huomenna. Tämä ilmiö perustuu siis inflaatioon eli rahan ostovoiman heikkenemiseen. Yleisesti käytetyllä esimerkillä rahan ostovoimaa voi kuvata helposti näin. Matti ostaa tänään ruokakorin, joka sisältää erilaisia tuotteita 50 euron arvosta. Oletetaan, että inflaatio on 3 prosentin luokkaa, mikä kuvastaa hyvin tämän hetkistä inflaatiovauhtia Suomessa. Matti menee vuoden päästä kauppaan ja ostaa samat tuotteet koriin, jotka hän vuosi sitten osti. Nyt hän huomaakin, että 50 euroa ei riitä. Ruokakori maksaa nyt 51,5 euroa, joten hän joutuu laittamaan lisää rahaa, koska rahan ostovoima on heikentynyt vuoden aikana. (Niskanen & Niskanen 2007, 83.)

4.1.3 Korkean riskin yrityslainarahastot

Korkean riskin yrityslainarahastolla tarkoitetaan erikoiskorkorahastoja, joiden sijoituskohteena ovat pääsääntöisesti riskisemmät korkoinstrumentit kuten yrityslainat. Näitä rahastoja kutsutaan usein rahastoyhtiöissä high yield -rahastoiksi, mikä kuvaa vapaasti käännettynä korkeaa tuottoa. Korkeatuottoiset rahastot sijoittavat rahansa usein high yield -lainoihin, joka ilmaisee, että joukkovelkakirjalainan liikkeellelaskijan luottoluokitus on alle niin sanotun Investment grade -asteikon. Moody's -asteikoilla mitattuna se on BB/Ba tai huonompi[1]. High yield -rahastoissa tuotto-odotus on usein korkeampi kuin normaaleissa korkorahastoissa. Niihin sijoitettaessa täytyy kuitenkin muistaa se, että myös sijoituksen riski on paljon suurempi. (Korkorahastot; Joukkolainojen luottoluokitukset. 2004.)[1]

Luottoluokitus kuvaa liikkeellelaskijan luotettavuutta ja sitä kuinka luotettavasti on mahdollista saada sijoittamansa rahat takaisin. Mitä huonompi luottolukitus lainan liikkeellelaskijalla on, sitä korkeampi riski sijoitukseen liittyy. Luottoluokituksia antavat vain harvat yritykset, ja niistä tunnetuimmat ovat kansainvälisesti toimivat Standard & Poor's, Moody's ja Fitch, jotka ovat myös kolme maaliman suurinta luottoluokituslaitos-

[1] Moody’s arvostaa korkeimman luottoluokituksen mitta-asteikossaan tasolle Aaa.

ta. Pankit antavat myös omia luottoluokituksiaan asiakkailleen ja yrityksille, joille ne lainaavat rahaa, mutta luottoluokituslaitokset kuten S&P ja Moody's antavat luokituksia valtioille ja myös yrityksille. Esimerkiksi Standard & Poor's vahvisti Suomen pitkäaikaisen velan luottoluokituksen viime vuoden lopussa mittaamallaan asteikolla parhaalle mahdolliselle AAA-tasolle (Suomen luottoluokitus pysyi vahvana 2010). Tällaisten luottolukitusten saaneista yrityksistä tai valtioista maksetaan vain pientä korkoa joukkovelkakirjalainoille ja obligaatioille, sillä on odotettavissa, että niillä on hyvä vakavaraisuus ja kyky maksaa lainattu raha takaisin lähes varmasti. Sijoittajan tulee kuitenkin muistaa se, että luottoluokituslaitokset ovat myös yrityksiä, joten heidän antamiaan luokituksia tulee muun ohella tarkastella kriittisesti. (Kuisma 2011.)

Korkorahastot ovat hyviä sijoituskohteita säästäjälle hajauttamaan sijoittamisen riskiä. Korkorahastojen kulut ovat myös usein huomattavasti pienempiä kuin osakerahastoissa, siksi ne soveltuvatkin hyvin säästämiseen. Niistä peritään usein vain pieniä merkintäpalkkioita ja hoitokuluja. Pitkällä aikavälillä sijoitettaessa säästäjän on hyvä muistaa se, että hänen kannattaa sijoittaa rahastoihin, joissa on inflaatiota parempi tuottoodotus. Tilanteessa, missä rahaston tuotto jää pienemmäksi kuin inflaatio on rahaston tuotto tällöin miinusmerkkinen. Rahastojen sijoituspolitiikkaa sekä omaa riskinottohalua tutkimalla säästäjä löytää varmasti itselleen sopivan rahaston monien erilaisten korkorahastojen joukosta.

4.1.4 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot ovat rahastoja, jotka sisältävät sekä osakkeita että korkoinstrumentteja. Yhdistelmärahastoihin sijoitettaessa tuotto ja riski ovat korkeampia kuin korkorahastoissa, mutta kuitenkin matalampia kuin osakerahastoissa. (Anderson 2001, 163.)

Rahastoyhtiöt tarjoavat yleensä painoarvoltaan erilaisia yhdistelmärahastoja, joissa osakkeiden ja korkoinstrumenttien painoarvo vaihtelevat yleensä 30:n ja 70 prosentin välillä. Rahastojen säilytys ja hallinnointikustannukset ovat yleensä korko- ja osakerahastojen väliltä. Taitava yhdistelmärahaston salkunhoitaja katsoo markkinatilanteen mukaan, kumpaa instrumenttia painottaa enemmän rahastossa. Noususuhdanteessa

enemmän painoarvoa on yleensä osakeinstrumenteissa ja matalasuhdanteessa taas päinvastoin. (Anderson 2001, 163; Puttonen & Repo 2011, 35.)

4.1.5 Erikoisrahastot

Erikoisrahastojen joukkoon lukeutuvat absoluuttisen tuoton rahastot, pääomasuojatut rahastot, rahastojen rahastot, vipurahastot, indeksirahastot ja eettiset rahastot. Nämä rahastot eivät noudata sijoitusrahastolakia, eli niissä ei ole määritetty mitään prosenttirajoja sijoitusinstrumenteille. Tämän vuoksi erikoisrahastot ovat usein kaikkein riskisimpiä rahastoja sijoituskohteena. Erikoisrahastojen säännöissä on kuitenkin ilmoitettava ne asiat, joiden vuoksi rahastoa kutsutaan erikoissijoitusrahastoksi. (Puttonen & Repo 2011, 35.)

Absoluuttisen tuoton rahastoissa sekä pääomasuojatuissa rahastoissa pyritään rahamarkkinasijoituksia eli alle vuoden mittaisia korkosijoituksia korkeampaan tuottoon vähäisellä riskillä. Vipurahastoissa salkunhoitajat pyrkivät osakerahastoja parempaan tuottoon johdannaisilla. Tämän vuoksi osakkeiden sijoitusaste voi olla rahastossa jopa yli sata prosenttia. Vipurahastot sopivat siksi vain riskiä rakastaville ja korkeaa tuottoa havitteleville säästäjille, sillä niissä on suuri riski menettää varansa. (Kallunki ym. 2007, 135.)

Eettisissä rahastoissa salkunhoitaja ja rahastoyhtiö tutkivat tarkasti ne yritykset, joihin he sijoittavat, ja sen, noudattaako yritys toiminnassaan eettisiä ohjeita. Tutkimuksen kohteena voi olla esimerkiksi, käyttääkö yritys lapsityövoimaa tai toimiiko yritys ympäristöystävällisesti. Eettisten rahastojen sääntöihin saattaa liittyä myös kohtia esimerkiksi siitä, mille toimialoille ne eivät voi sijoituksia tehdä. Tällaiset alat ovat yleensä tupakka, uhkapeli-, alkoholi- ja aseteollisuus. (Eettiset ohjeet.)

Rahastojen rahastot ovat rahastoja, jotka sijoittavat varojaan rahastoyhtiön omiin rahastoihin. Ne antavat vielä paremmin hajautetun rahastosalkun kuin tavallinen rahasto, sillä rahasto sisältää monia eri rahastoja. Näin rahaston riskit on hajautettu omaisuuslajeittain, toimialoittain ja maantieteellisesti kunkin rahaston sijoituspolitiikan mukaan, joihin kyseinen rahasto sijoittaa varojaan. Rahastoyhtiöillä on tarjolla usein rahastojen

rahastoja, jotka sijoittavat osakerahastoihin, korkorahastoihin ja yhdistelmärahastoihin. (Säästäjän rahastot.)

4.1.6 Indeksiosuusrahastot eli Exchange-traded funds

Indeksiosuusrahastot eli ETF:t ovat pörssissä noteerattuja rahastoja, joihin sijoitetaan samantapaisesti kuten pörssissä noteerattuihin osakkeisiin. Rahastonhoitajat sijoittavat indeksiosuusrahastoihin tietyn osakeindeksin mukaisesti. Osakkeita ostetaan ja myydään siten, että osakkeiden painoarvo pysyy samana kuin vertailuindeksissä. Rahastonhoitaja ei käytä aktiivisesti aikaansa tekemällä esimerkiksi sijoitustutkimuksia tai yritysvierailuja. Tämän vuoksi rahastojen hallinnointi- ja säilytyskustannukset ovat yleensä huomattavasti pienemmät kuin normaaleissa osakerahastoissa. Indeksiosuusrahastoja kutsutaankin passiivisiksi rahastoiksi. Rahastonhoitajan ei tarvitse tarkkailla ostamiaan osakkeitaan, sillä osakepainot rahastoissa tarkastetaan ja korjataan usein vain neljännesvuosittain tai kerran vuodessa. (Kallunki ym. 2007, 135; ETF-opas, 2.)

Suomalaisen Seligson & Co -rahastoyhtiön tarjoama Seligson & CO Helsinki OMXH25 on indeksiosuusrahasto, joka pyrkii seuraamaan Helsingin pörssin OMX Helsinki 25 -osakeindeksin mukaista tuottoa. OMX Helsinki 25 -osakeindeksi kuvaa Helsingin pörssissä 25 vaihdetuimman pörssiyrityksen kurssikehitystä. Indeksiosuusrahaston salkunhoitaja on ostanut rahastosalkkuunsa samalla painoarvolla samoja pörssiosakkeita, jotka ovat Helsingin pörssin 25 vaihdetuinta pörssiyritystä. Yritys tarkastaa 25 vaihdetuimman yrityksen listan kaksi kertaa vuodessa ja indeksin osakepainot neljä kertaa vuodessa. Näin indeksiosuusrahaston kurssikehitys on lähes samankaltainen kuin HEX 25 -osakeindeksin. Salkunhoitajalle ei jää oikeastaan muuta tehtävää kuin tarkastaa listalta 25 vaihdetuinta osaketta sekä näiden painot indeksissä. Tämän vuoksi rahastoyhtiöt perivät ainoastaan pieniä hoitokustannuksia indeksiosuusrahastoista. (Seligson & Co OMX Helsinki 25 -indeksiosuusrahasto.)

4.1.7 Yhteenveto rahastoista

Rahastosijoittaminen tarjoaa säästäjälle helpon tavan sijoittaa varojaan hyvin hajautetusti jo pienellä summalla. Rahastosäästäminen tulee selvästi halvemmaksi kuin yrittäessä itse saada yhtä hyvin hajautetun osakesalkun, sillä rahastoissa salkunhoitaja huo-

lehtii varojen huolellisesta hajautuksesta. Rahastoja hoitaa ammattimainen ja asiantunteva salkunhoitaja, jota motivoidaan palkalla ja palkkioilla riippuen siitä, miten hyvin rahasto menestyy. Rahastojen avulla on myös mahdollisuus päästä osalliseksi eksoottisten maiden pörssiyritysten omistuksesta, johon ei olisi välttämättä mahdollisuutta sijoittaa itsenäisessä osakesijoittamisessa. Rahastot ovat erittäin likvidejä varoja eli rahasto-osuudet ovat helposti lunastettavissa rahaksi silloisella markkinahinnalla. Tämän lisäksi Finanssivalvonta hoitaa rahastojen valvomisen, mikä lisää luotettavuutta rahastoja kohtaan.

PS-säästäjällä on satoja mahdollisia rahastosäästökohteita, mutta säästäjän on kuitenkin mahdollista sijoittaa varojaan vain oman palveluntarjoajan rahastoihin. Eläkesäästäjän tulisi tutkia ennen PS-sopimusta tehdessä huolellisesti eri palveluntarjoajien rahastotarjontaa, jotta se olisi riittävän monipuolinen ja kattava omiin säästämistarpeisiin. Puttonen ja Repo kuvaavat havainnollisesti sitä, kuinka eri sijoitusinstrumenttien riskit ja tuotot eroavat toisistaan (kuvio 1). Kuvio havainnollistaa sitä, kuinka riskisiä eri sijoituskohteet ovat ja millaista tuottoa ne tarjoavat säästäjälle.

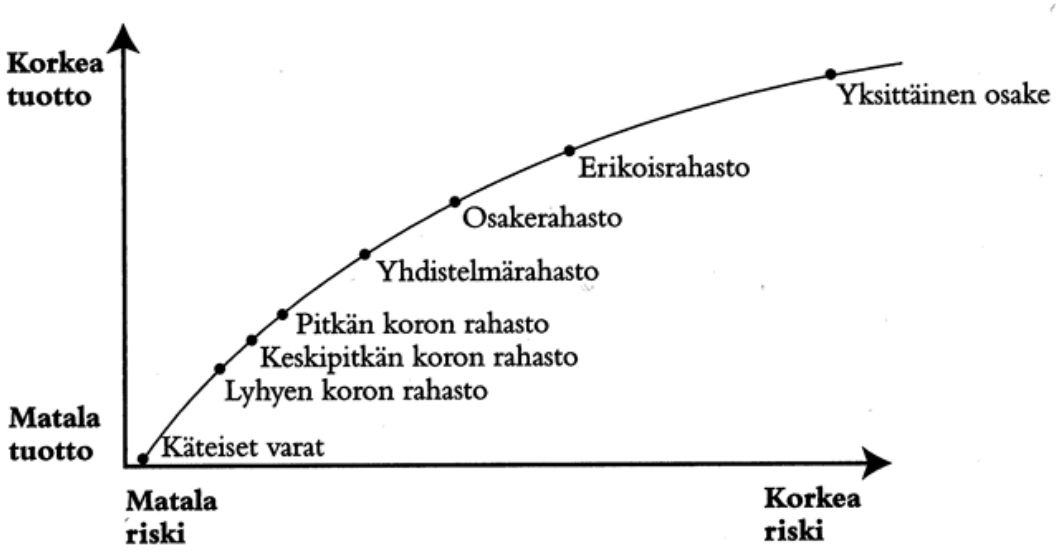

Kuvio 1. Muutamien sijoitusmuotojen vertailu tuotto-odotuksen ja riskin suhteen (Puttonen & Repo 2011, 34).

4.2 Osakkeet

Osakesijoittaminen eroaa rahastosijoittamisesta siten, että sijoittaja tekee itse päätöksen siitä mihin pörssiyritykseen rahansa sijoittaa. Rahastosijoittamisessa sijoittaja saattaa jakaa rahansa samoihin pörssiyrityksiin, mutta välikäden kautta, joita ovat rahastoyhtiö, varainhoitoyritys tai eläkevakuutusyhtiö. Osakesijoittamisessa, sijoitettaessa vain muutamaan osakkeeseen kustannukset saattavat pienentyä, mutta riittävän suuressa osakkeiden hajautuksessa pääomaa vaaditaan enemmän ja kustannukset kasvavat. Lisäksi säästäjän sijoittaessa osakkeisiin lisääntyy hänen oma työpanoksensa. Säästäjä joutuu kuluttamaan paljon aikaa itse siihen, että hän löytäisi kannattavimmat ja tuottavimmat osakkeet muiden joukosta (Elo 2010, 17).

PS-säästäminen antaa uuden mahdollisuuden niille eläkesäästäjille, jotka ovat kiinnostuneita osakesijoittamisesta. PS-tilillä voittoja ja osinkoja ei veroteta säästöaikana, joten siksi aktiiviset säästäjät pystyvät moninkertaistamaan tuottonsa tehdessään onnistuneita sijoituksia säästöaikana osakkeisiin. Toisaalta täytyy kuitenkin muistaa se, että osakkeet ovat riskisin sijoituskohde kaikista PS-säästämisen instrumenteista. Sijoitettaessa osakkeisiin säästäjän tulisi ainakin tietää perusasiat sijoittamisesta ja hajauttamisen tärkeydestä.

Osakkeisiin sijoitettaessa suorista osakesijoituksista peritään kuitenkin melko suuria kuluja, minkä vuoksi pieniä sijoituksia ei osakkeisiin kannata tehdä. Rahojaan voi esimerkiksi säästää PS-tililleen, josta ne voi myöhemmin sijoittaa haluamaansa pörssiosakkeeseen. Kahdeksasta PS-tilin palveluntarjoajasta tällä hetkellä viisi tarjoaa mahdollisuutta tehdä suoria osakesijoituksia. Mikäli on kiinnostunut sijoittamaan PS-tilillään osakkeisiin, tulee säästäjän valita luonnollisesti sellainen palveluntarjoaja, joka mahdollistaa osakesijoittamisen. (Poikonen & Silvola 2010, 55.)

Osakkeet ovat hyvä sijoituskohde PS-tilillä niille, jotka ovat aktiivisia ja osaavia sijoittajia. Osakkeisiin sijoitettaessa on mahdollista kerätä hyvät varat eläkepäivilleen, mutta myös suuri vaara menettää ne. Sijoittajan on kulutettava paljon aikaa parhaiden kohteiden löytämiseen, sekä lisäksi säästäjän on hajautettava sijoituksiaan myös muihin sijoituskohteisiin. Hyvä hajauttaminen antaa säästäjälle parempaa turvaa suurilta markkinatilanteiden vaihteluilta. (Elo 2010, 17.)

4.3 Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat ovat yritysten tai yhteisöjen liikkeelle laskemia velkakirjoja, joissa lainan liikkeellelaskija lainaa rahaa sijoittajilta. Velkakirjoissa on tietty maturiteetti, joka kuvaa sitä, milloin lainaajan laina-aika päättyy. Joukkolainoille maksetaan kuponkikorkoa, jonka suuruus määräytyy sen mukaan, miten luotettavasti lainaaja saa rahansa takaisin. Lainaajalle maksetaan kuponkikorkoa lainan juoksuaikana tyypillisesti vuosittain, mutta kuponkikorkoa voidaan maksaa myös useammin. Laina-ajan päätyttyä maksetaan lainattu pääoma takaisin. Suomen valtion liikkeelle laskemat joukkolainat ovat yksi riskittömimmistä vaihtoehdoista, ja siksi niille maksetaankin vain pientä tuottoa. Se johtuu siitä, että valtio pystyy maksamaan lainaajalle tuoton ja lainatun rahan takaisin verotusoikeutensa vuoksi melkein kaikissa mahdollisissa olosuhteissa (Ennakkotietoa säästösopimuksesta 2010, 4).

Muille yhteisöille ja yrityksille sijoittaja vaatii korkeampaa tuottoa, sillä ei ole täysin varmaa, että lainan liikkeellelaskija selviytyy maksusuorituksistaan. Valtion lisäksi joukkovelkakirjalainan liikkeellelaskijoina voivat toimia kunnat ja kuntayhteisöt, pankit ja yritykset. (Kallunki ym. 2007, 98-99.)

PS-sopimuksessa palveluntarjoajat antavat säästäjälle mahdollisuuden sijoittaa pörssissä listattuihin joukkovelkakirjalainoihin, palveluntarjoajan omiin lainoihin sekä lisäksi kunta- ja valtion obligaatioihin. Kahdeksasta palveluntarjoajasta viisi tarjoaa joukkolainoja PS-tilin sijoituskohteeksi. Ne, jotka eivät vielä tarjoa joukkolainoja PS-sopimuksiin, ovat tuomassa ne asiakkailleen todennäköisesti myöhemmin.

Joukkovelkakirjalainoihin liittyvät riskit ovat erityisesti korkoriski, liikkeeseenlaskijan luottoriski sekä valuuttariski. Korkotason nousu sekä lasku muuttavat joukkolainojen myyntiarvoa jälkimarkkinoilla. Liikkeeseenlaskijan luottoriski liittyy joukkolainan liikkeellelaskijan maksukykyyn joukkolainan eräpäivänä eli päivänä jolloin laina erääntyy. Mikäli lainan liikkeeseenlaskija ajautuu maksukyvyttömäksi lainan juoksuaikana, voi sijoittaa menettää rahansa joko kokonaan tai osittain. Mitä luotettavampi lainanliikkeellelaskija on, sitä pienempi luottoriski lainalla yleensä on. Valuuttariskiä esiintyy silloin, kun sijoitetaan muun kuin euromaan tarjoamiin joukkovelkakirjalainoihin. (Kallunki ym. 2007, 179; Danske Bank indeksiobligaatio 1025A, 2011, 7.)

4.4 Jatkuva kuukausisäästäminen

Jatkuvalla kuukausisäästämisellä tarkoitetaan usein jatkuvaa rahastosäästösopimusta. Säästäjän on mahdollista tehdä jatkuva säästösopimus rahastoyhtiön kanssa, jolloin palveluntarjoaja laskee usein rahastojen merkintäpalkkiota tai ei peri sitä lainkaan. Jatkuva rahastosäästösopimus auttaa myös säästäjää silloin, kun sijoitetaan rahastoihin joissa minimerkintäsumma kertasijoituksena on varsin suuri. Nordealla ja Sampo Pankilla löytyy esimerkiksi monia sellaisia rahastoja, joissa minimikertamerkintäsumma on 500 euroa, kun jatkuvassa rahastosäästösopimuksessa se on vain 30 euroa (Jatkuva säästäminen).

Kaikki työssä esiintyvät palveluntarjoajat tarjoavat mahdollisuutta jatkuvaan kuukausisäästösopimukseen. Se antaa säästäjälle paremman mahdollisuuden rahan hallittavuuteen, sillä rahat on lunastettavissa asiakkaan sijoitustilille milloin tahansa. Tämän vuoksi sitä voi pitää potentiaalisena säästämisen kohteena.

5 Tuottolaskujen kaavat ja olettamat

Kaikissa salkun tuottolaskelmissa on otettu huomioon rahastojen perimät merkintäpalkkiot sekä rahastojen hallinnointi- ja säilytyskustannukset. Kaikille palveluntarjoajien rahastoille olen luonut saman vuosittaisen tuotto-oletuksen. Suomeen sijoittavan osakerahaston vuosittainen tuotto on 6 %, yhdistelmärahaston tuotto on vuosittain 4 % ja maailmanlaajuisesti sijoittava osakerahaston vuosituotto on 5 %. Luomani rahastojen vuotuiset tuotto-oletukset ovat lähellä keskimääräistä rahastojen vuotuista tuottoa. Laskuissa oletettu vuosituotto sekä rahaston hallinnointi- ja säilytyspalkkiot ovat muutettu kuukausituotoksi ja kuluksi konformisen korkokannan avulla, jotta laskut antaisivat oikeamman ja totuudenmukaisemman kuvan salkun tuotosta ja perittävien kustannuksien kehityksestä. Konformisen korkokannan laskeminen tapahtuu seuraavasti:

$$Pk\ \% = 100 * ((1+i)^{360/d} - 1)\ \%\ pa. \qquad (1)$$

missä Pk on vuosittainen prosentti, i on korkokanta ja d päivän korko (Pulkkinen & Holopainen 2010,92).

Rahastoihin tehdyistä merkinnöistä on vähennetty kuukausittain rahastoyhtiön perimät hallinnointi- ja säilytyskustannukset, jotka vaihtelevat huomattavasti rahastoyhtiöittäin. Hallinnointi- ja säilytyskustannukset on otettu suoraan kunkin rahaston TER-luvusta, joka sisältää rahaston perimät hallinnointi- ja säilytyspalkkiot sekä tilinhoito- ja pankkikulut (TER-luku). Kaikissa laskuissa on oletuksena, että säästäjä solmii rahastoyhtiön kanssa jatkuvan kuukausisäästösopimuksen. Näin säästäjä saa paremmat edut sijoittaessaan rahastoihin, sillä merkintäpalkkiota ei veloiteta joissakin rahastoyhtiöissä välttämättä lainkaan tai se on pienempi kuin kertasijoituksia tehtäessä. Rahaa laitetaan kolmeen eri rahastoon kuukausittain 50 euroa eli yhteensä 150 euroa kuukaudessa. Laskuissa ei ole otettu huomioon lainkaan lunastuspalkkioita säästöajan lopussa. Oletetaan, että säästäjä tekee rahastovaihdot säästöajan lopussa matalariskisiin korkorahastoihin, sillä näistä rahastoista palveluntarjoajat perivät harvemmin lunastuspalkkiota. Tämän lisäksi kertyneet varat kannattaa laittaa kasvamaan korkoa osakerahastoa matalariskisempään sijoituskohteeseen.

Edellä mainitut oletukset pätevät kaikkiin tekemiini laskuihin. Niiden avulla vertailusta tehdään puolueeton ja PS-tilien kustannusten laskeminen ja vertailu helpottuu. Rahastojen tuotto voi jäädä joinakin vuosina paljon heikommaksi mitä oletetut tuotot ovat, mutta ne voivat tuottaa myös huomattavasti paremmin. Salkun tuotto riippuu paljon siitä, kuinka hyvin rahastojen salkunhoitajat onnistuvat työssään. Tuotoista ei tule sen vuoksi tehdä liian suuria johtopäätöksiä, huomio tulee siirtää paremminkin perittäviin kuluihin.

6 PS-tilin palveluntarjoajat

PS-sopimusta tarjoavia pankkeja ja rahastoyhtiötä on Suomessa tällä hetkellä kahdeksan. Palveluntarjoajat ovat Aktia Rahastoyhtiö Oy, Evli-Rahastoyhtiö Oy, FIM Varainhoito Oy, Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy, OP-Rahastoyhtiö Oy, Sampo Rahastoyhtiö Oy, Tapiola Varainhoito Oy, Ålandsbanken Rahastoyhtiö Oy. Suomen Hypoteekkiyhdistys tarjoaa myös PS-sopimusta, mutta sitä ei oteta huomioon, sillä se tarjoaa PS-säästämisessä ainoastaan korkeakorkoisia talletustilejä säästämisen kohteeksi. Muut kahdeksan ovat Suomen suurimpia rahastoyhtiöitä hallinnoitujen sijoitusrahastojen pääomalla mitattuna, kuten alla olevasta kuviosta (kuvio 2) on nähtävissä. Luvut on

otettu Finanssivalvonnan julkaisemasta rahastoyhtiöiden markkinaosuudet raportista. Finanssivalvonta on rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomainen, jonka valvonnan kohteina ovat pankit, vakuutus- ja eläkeyhtiöt sekä muut vakuutusalalla toimivat, sijoituspalveluyritykset, rahastoyhtiöt ja pörssi. (Rahastoyhtiöiden markkinaosuudet 2011; PS. Hypo – eläkesäästämispalvelut; Tietoa Finanssivalvonnasta.)

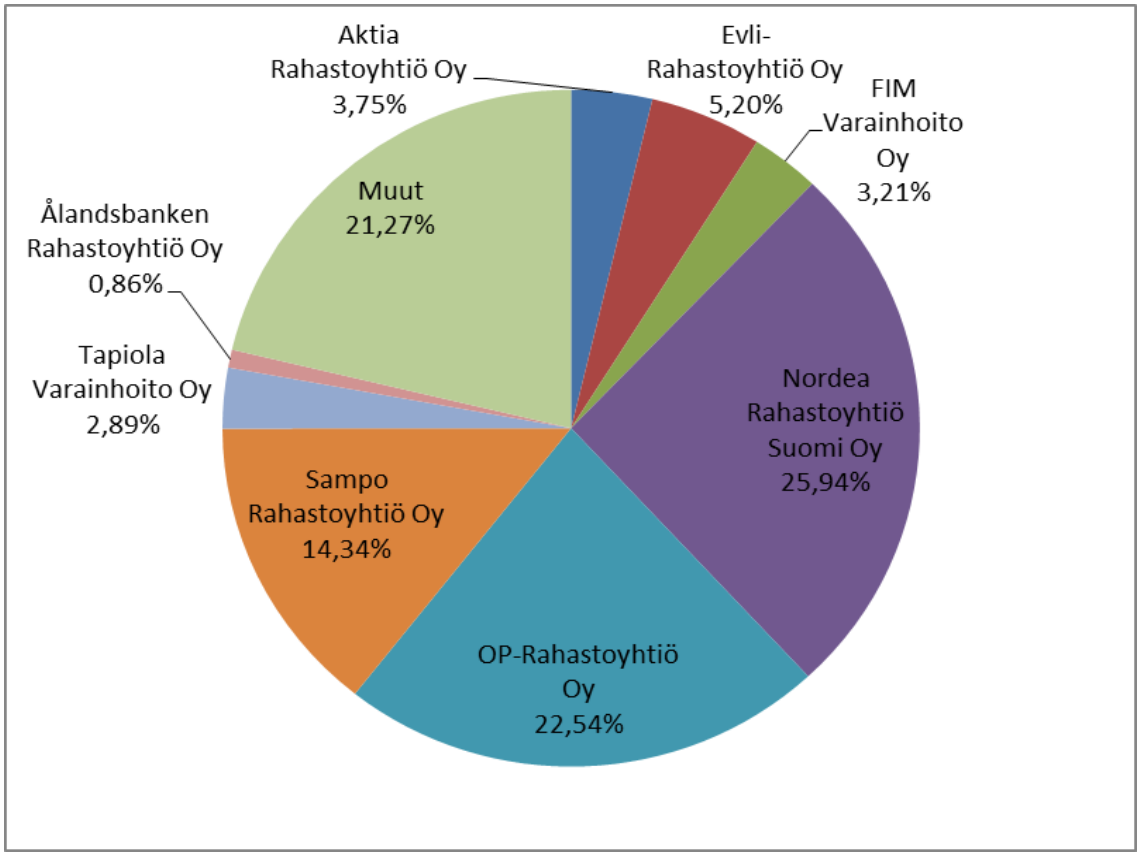

Kuvio 2. Rahastoyhtiöiden markkinaosuudet hallinnoitujen sijoitusrahastojen pääomien mukaan mitattuna 28.2.2011.

Sampo Pankin PS-sopimukset ovat menneet parhaiten kaupaksi (4/2011), sillä kaikista 12 000 avatusta PS-tilistä noin 6000 on avattu Sampoon. Sampo Pankin varallisuudenhoidon johtaja Kimmo Laaksosen mukaan syy siihen, miksi PS-tilejä on avattu varsin vähän, on se, että muut rahastoyhtiöt eivät ole markkinoineet riittävän aktiivisesti omia PS-sopimuksia. Ainoastaan Sampo on jatkanut PS-tilin aktiivista markkinoimista, mikä varmaankin selittää Sampo Pankin kirkasta johtoasemaa avatuissa PS-tileissä. (Eskola 2011.)

PS-tilien vertailussa on otettu sijoituskohteena huomioon ainoastaan rahastot, sillä kaikki palveluntarjoajat eivät tarjoa vielä mahdollisuutta sijoittaa osakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin. Tutkimuksesta on saatu puolueeton, mutta se ei välttämättä kerro koko totuutta palveluntarjoajasta. Vertailuun on valittu sijoituspolitiikaltaan kolme erilaista rahastoa kultakin rahastoyhtiöltä, jotta säästämiskulut nousisivat paremmin tutkimuksessa esiin. Rahastovertailuun on otettu mukaan kaikilta palveluntarjoajalta yksi suomalaisiin pörssiyrityksiin sijoittava Suomi-osakerahasto, yksi maailmanlaajuisesti sijoittava yhdistelmärahasto sekä myös maailmanlaajuisesti sijoittava osakerahasto. Rahastot löytyivät jokaiselta palveluntarjoajalta samantyyppisinä, vähäistä eroa oli ainoastaan yhdistelmärahastojen sijoitusasteissa. Vaikka rahastot ovat sijoituspolitiikaltaan samantyyppisiä, eroavat rahastojen tuotto-odotukset ja riskit huomattavasti toisistaan. Rahastojen erot johtuvat salkunhoitajien tekemistä sijoituspäätöksistä ja siitä miten hyvin salkunhoitajat menestyvät rahaston vertailuindeksiä vastaan. Yksityiskohtaisemmat tiedot rahastoista löytyvät liitteistä 1-3.

6.1 Aktia Rahastoyhtiö Oy

Aktia tarjoaa PS-säästäjälle kuutta eri ratkaisua eläkesäästämiseen. Ensimmäinen on Aktian PS Talletus. Se on pankin talletustili, jolle maksetaan 2 % vuotuista korkoa. Toinen tuote on PS Korko joka koostuu 90 % korkosijoituksista ja 10 % osakesijoituksista. Kolmantena vaihtoehtona on PS Balans, jossa puolet säästösummasta sijoitetaan korko- ja puolet osakemarkkinoille. Neljäntenä on PS Tuotto jossa varoista 75 % sijoitetaan osakemarkkinoille ja loput korkotuotteisiin. Viidentenä tuotteena Aktia tarjoaa PS Osakerahastoa jossa kaikki säästösuoritukset sijoitetaan Aktian omiin osakerahastoihin. Viimeinen vaihtoehto asiakkaalle on PS Mix, jossa asiakas voi valita sijoituskohteet itse. Sijoituskohteita ovat sijoitustili, sijoitustalletus, Helsingin pörssissä noteeratut arvopaperit sekä Aktian omat sijoitusrahastot. Sijoitustuotteissa tuotto-odotus kasvaa sitä enemmän mitä suurempi osa varoista on sijoitettu osakkeisiin. PS Mixissä tuotto-odotus riippuu asiakkaan tekemistä sijoitusvallinnoista. (PS-tuotteet.)

Aktia perii säästämissopimuksesta hallinnointikuluja kolme euroa kuukaudessa. Ensimmäisen vuoden yritys tarjoaa kuitenkin veloituksetta. Sijoitusrahastoista yhtiö veloittaa rahaston mukaisesti merkintä-, lunastus-, hallinnointi- ja säilytyskustannukset. Merkintäpalkkiota ei veloiteta, mikäli säästäjä solmii säännöllisen säästösopimuksen Aktian

rahastoihin. Yritys perii 100 euroa siirtomaksua, mikäli säästäjä haluaa siirtää PS-tilinsä jollekin toiselle palveluntarjoajalle. Osakkeiden ja muiden arvopapereiden välityspalkkiot kasvavat huomattavasti verrattuna rahastoihin. Niistä peritään 1 % tai vähintään 25 euron välityspalkkiota, sekä lisäksi arvopaperi- ja arvo-osuussäilytyksen maksu, joka on kolme euroa kuukaudessa. Näihin tuotteisiin tuleekin säästää suurempia summia kerralla, sillä palkkiot söisivät sijoituksen tuottoa merkittävästi. (Aktia PS – Hinnasto.)

6.1.1 Aktian rahastot

Tutkimukseen on valittu Aktia Capital B-, Aktia Folkhälsan- ja Aktia Global- rahastot. Ensimmäisenä mainittu rahasto sijoittaa suomalaisiin pörssiosakkeisiin. Rahaston painopiste on yrityksissä, joilla on johtava markkina-asema omalla alallaan sekä yrityksiin, joilla on lisäarvoa tuottavaa erityisosaamista. (Aktia Capital.)

Aktia Folkhälsan on yhdistelmärahasto, joka sijoittaa suomalaisiin ja kansainvälisiin pörssiosakkeisiin sekä eurooppalaisiin korkoinstrumentteihin. Normaalissa markkinatilanteessa rahastossa on korko- ja osakeinstrumentteja yhtä paljon. (Aktia Folkhälsan.)

Viimeinen rahasto on niin ikään osakerahasto, joka sijoittaa rahaston varoja kansainvälisiin pörssinoteerattuihin yrityksiin kehittyneillä markkinoilla. Rahasto pyrkii valitsemaan sijoitukset eri maanosien parhaista yrityksistä tehokasta hajautusta hyväksikäyttäen. (Aktia Global.)

6.1.2 Aktian PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana

Aktian PS-salkku tuottaisi 33 vuoden aikana 102 201,39 euroa. Kuluja ja palkkioita rahastoyhtiö perisi samalta ajalta 28 238,16 euroa. Yritys perii kolmen euron salkunhoitokulun kuukaudessa. Kuukausittainen nostosumma nettona olisi 614,05 euroa.

Lyhyempänä, 23 vuoden säästöjaksona tarkasteltuna rahastot tuottaisivat 59 695,82 euroa. Palkkiota yritykselle kertyisi 11 748,73 euroa. Kuukausittainen nostosumma nettona olisi 359,01 euroa.

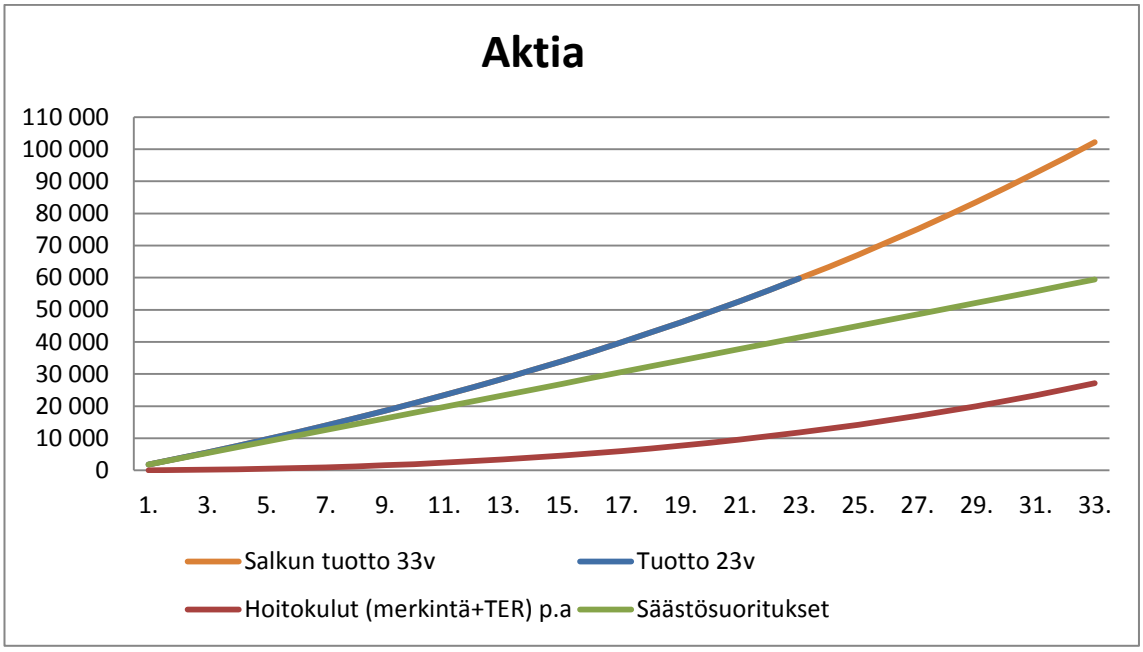

Kuvio 3. Salkun tuotto, Aktia.

6.2 Evli-Rahastoyhtiö Oy

Evlin PS-sopimuksessa säästäjä on itse vastuussa valittavista sijoituskohteista, eli säästäjällä ei ole mahdollisuutta valita jotain valmista sijoituspakettia, kuten Aktialla. Säästäjä voi valita kahden eri vaihtoehdon väliltä. (Sidotun pitkäaikasäästämisen ennakkotiedot 2010, 2.)

Ensimmäisessä vaihtoehdossa säästäjä voi sijoittaa Evlin sekä yrityksen yhteistyökumppaneiden rahastoihin sekä tehdä määräaikaistalletuksia omalle PS-tilille. Tässä vaihtoehdossa ei peritä muuta kuin rahastojen hoito- ja säilytyspalkkiot. (Sidotun pitkäaikasäästämisen ennakkotiedot 2010, 2.)

Toisessa vaihtoehdossa asiakas voi valita kaikista eri pitkäaikaissäästämisen sallivista sijoituskohteista, mutta siitä peritään vähintään seitsemän euron suuruista kuukausittaista hoitopalkkiota. Palkkio riippuu säilytyksen arvosta ja arvopaperista. Suomalaisten ja ruotsalaisten arvopapereiden hoitokulu on 0,3 %:n suuruinen vuotuinen palkkio riippuen säilytyksen arvosta. Muiden ulkomaalaisten arvopapereiden vuotuinen hoitokulu on 1,0 % säilytyksen arvosta, kuitenkin minimissään seitsemän euroa kuukaudessa. Tyhjästä arvo-osuustilistä yhtiö veloittaa kolme euroa kuukaudessa. Säästövaroja nostettaessa yritys veloittaa nostettavasta summasta 1 %:n suuruisen nostopalkkion. PS-

tilin siirto toiselle palveluntarjoajalle tulee maksamaan säästäjälle 0,5 % säästövarojen arvosta, kuitenkin minimissään 150 euroa. (PS-Eläke hinnasto.)

6.2.1 Evlin rahastot

Evlillä on 28 omaa hallinnoitavaa rahastoa, joista 17 soveltuu paremmin eläkesäästämiseen. Kaikissa rahastoissa minimimerkintä kertasijoituksista on 1000 tai 5000 euroa riippuen siitä, onko kyseessä kasvurahasto vai tuottoa jakava rahasto. Evlin 17 rahastossa voi kuitenkin solmia jatkuvan kuukausisäästösopimuksen, jolloin minimerkintä pienenee 80 euroon. Evlin B-osuuksien tuottorahastot jakavat vuosittain minimissään neljän prosentin mukaisen tuoton rahasto-osuuksille. Säästäjän on toki mahdollista sijoittaa myös suuremman kertasumman rahastoihin esimerkiksi silloin, kun säästäjä kerää talletustilille vaadittavan määrän rahaa ja sijoittaa vasta sitten rahat haluamaansa kohteeseen. Rahastojen merkintäpalkkiot ja hoitokulut ovat rahastokohtaisia. Talletustilille yhtiö maksaa vuotuista kiinteää korkoa, joka tarkistetaan vuosittain. (Evlin Rahastot.)

Evlin yhteistyökumppaneita ovat seitsemän kansainvälisestikin tunnettua ulkomaalaista rahastoyhtiöitä, joista suurimpia ovat HSBC, Credit Suisse ja JPMorgan. Näillä kansainvälisillä rahastoyhtiöillä on tarjottavana satoja erilaisia sijoitusrahastoja. Näihin rahastoihin sijoitettaessa minimimerkintäsumma on kuitenkin 5000 euroa, mikä ei sovellu niin hyvin pitkäaikaissäästämiseen (Yhteistyökumppaneiden rahastot).

Tutkimukseen mukaan valitut rahastot ovat Evli Select B-, Evli Global Multi Manager 40- ja Evli Global -rahastot. Evli Select B on kotimainen osakerahasto, jonka sijoituskohteiden valinnan keskeinen valintaperuste on osakkeen arvostus suhteessa kasvuun. Salkunhoitaja pyrkii sijoittamaan vertailuryhmässään aliarvostettuihin yrityksiin, joilla on nousumahdollisuuksia. Evli Global Multi Manager 40 on yhdistelmärahasto, joka sijoittaa varansa toisten kotimaisten ja ulkomaisten rahastojen osuuksiin. Sijoitukset hajautetaan maailmanlaajuisesti kulloisenkin markkinatilanteen mukaan. Rahaston neutraalipaino on 40-prosenttisesti osakeinstrumenteissa. Evli Global on rahastojen rahasto, joka sijoittaa rahaston varat toisten kotimaisten ja ulkomaalaisten rahastojen osakerahastoihin. (Evli Select; Evli Global Multi Manager 40; Evli Global.)

6.2.2 Evlin PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana

Evlin PS-salkku tuottaisi 33 vuoden aikana 106 174, 22 euroa. Kuluihin ja palkkioihin on lisätty 1 %:n mukainen nostopalkkio 10 vuoden säästöjen nostoajalta. Yhteensä palkkiota maksettaisiin 25 369,59 euroa. Kuukausittainen nostosumma nettona olisi 630,67 euroa.

Lyhyempänä, 23 vuoden säästöjaksona tarkasteltuna rahastot tuottaisivat 61 319,49 euroa. Palkkiota yritykselle kertyisi 10 459,28 euroa. Kuukausittainen nostosumma nettona olisi 367,92 euroa.

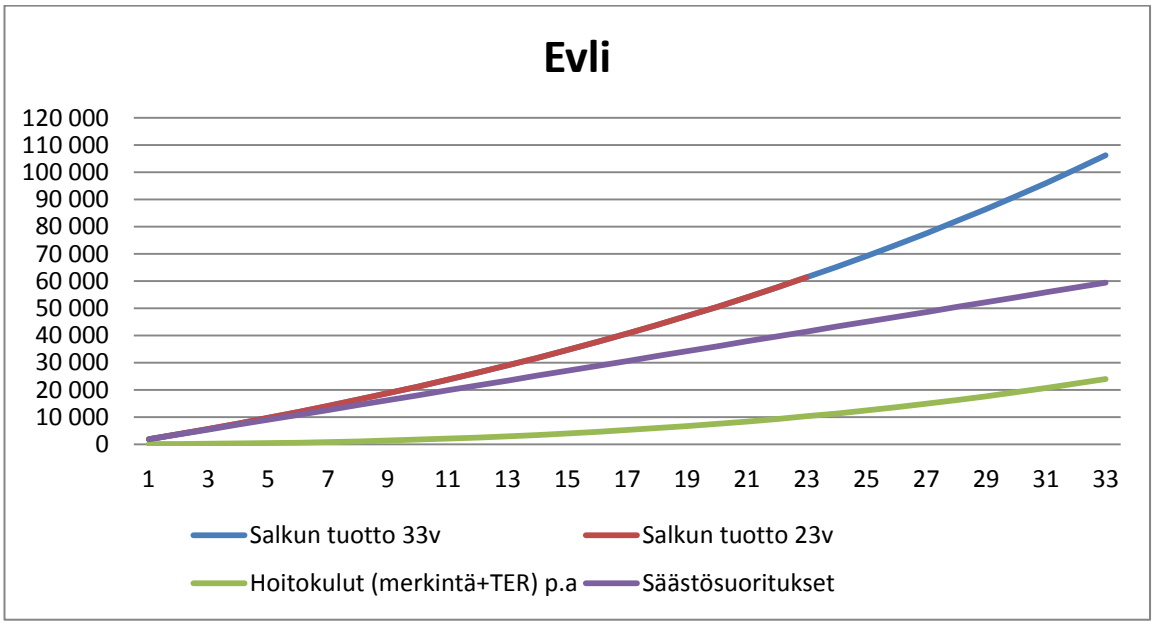

Kuvio 4. Salkun tuotto, Evli.

6.3 FIM Varainhoito Oy

FIMin PS-sopimuksessa säästäjällä on kolme tapaa sijoittaa säästövarojaan PS-tililleen. Kaikissa vaihtoehdoissa säästäjällä on mahdollisuus sijoittaa ainoastaan yrityksen omiin rahastoihin, muut PS-laissa mainitut sijoituskohteet eivät ole ainakaan vielä säästäjän ulottuvilla. Ensimmäinen tapa on FIMin sijoituskori, jossa asiakkaan varat sijoitetaan automaattisesti valittuihin sijoituskohteisiin säästäjän PS-tililtä. Säästökohteet riippuvat säästäjän solmimasta sijoitussuunnitelmasta. Sijoitussuunnitelman muuttamisesta ei veloiteta verkkopalvelussa mitään. (FIMin vaihtoehdot pitkäaikaissäästäjälle.)

Toinen tapa on valita sijoituskohteet kolmesta eri varainhoitorahastosta, jotka ovat yrityksen yhdistelmärahastoja (FIM Varainhoito 30, FIM Varainhoito 70, FIM Varainhoito 100). Numero rahaston perässä kuvaa karkeasti sitä, kuinka suuri osuus rahaston varojen arvosta on sijoitettu osakemarkkinoille. Yritys sijoittaa säästäjän valitsemaan rahastoon PS-tilille siirretyt varat automaattisesti. Kolmas tapa on omatoimisijoitus, jossa säästäjä voi sijoittaa sopivana ajankohtana haluamiinsa FIMin rahastoihin. (FIMin vaihtoehdot pitkäaikaissäästäjälle.)

6.3.1 FIMin rahastot

Yrityksellä on 31 erilaista sijoitusrahastoa, joissa kaikissa minimimerkintä on 35 euroa. Rahastojen merkintäpalkkiot vaihtelevat 0 ja 1 %:n välillä. Yritys ei peri erillistä PS-tilin hoitokustannusta eikä myöskään veloita säästövarojen nostopalkkiota. PS-tilin siirrosta toiselle palveluntarjoajalle peritään 1 %:n palkkio tilin pääomasta tai vähintään 100 euroa. (FIMin vaihtoehdot pitkäaikaissäästäjälle.)

Valitut rahastot tutkimukseen ovat FIM Fenno, FIM Varainhoito 30 sekä FIM Mondo. FIM Fenno on suomalaisiin pörssiyrityksiin sijoittava osakerahasto, jossa sijoituspäätökset tehdään kulloisenkin markkinatilanteen ja yritysnäkemyksen mukaan. FIM Varainhoito 30 on matalariskinen yhdistelmärahasto, jossa rahaston varat on sijoitettuna pääsääntöisesti yrityksen omiin osake- ja korkorahastoihin. Rahaston varoista 0-60 % on sijoitettuna osakkeisiin ja osakerahastoihin. Lisäksi rahasto sijoittaa 40–100 % varoista korko instrumentteihin tai matalariskisiin korkorahastoihin. FIM Mondo on kansainvälisesti sijoittava osakerahasto lukuun ottamatta Suomea, jonka tavoitteena on hajauttaa sijoitukset maailmanlaajuisesti kansainvälisille osakemarkkinoille. (FIM Fenno; FIM Varainhoito 30; FIM Mondo.)

6.3.2 FIMin PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana

FIMin PS-salkku tuottaisi 33 vuoden aikana 112 951,34 euroa. Kuluina ja palkkiona yhtiö perii vain merkintäpalkkiot sekä rahaston hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Yhteensä palkkiota maksettaisiin säästöaikana 20 837,68 euroa. Kuukausittainen nostosumma 10 vuoden aikana olisi 677,71 euroa.

Tarkasteltaessa säästämistä 23 vuoden ajanjaksona rahastot tuottaisivat 63 764,94 euroa. Palkkiota yritykselle kertyisi 8 900,72 euroa. Kuukausittainen nostosumma nettona olisi 382,59 euroa.

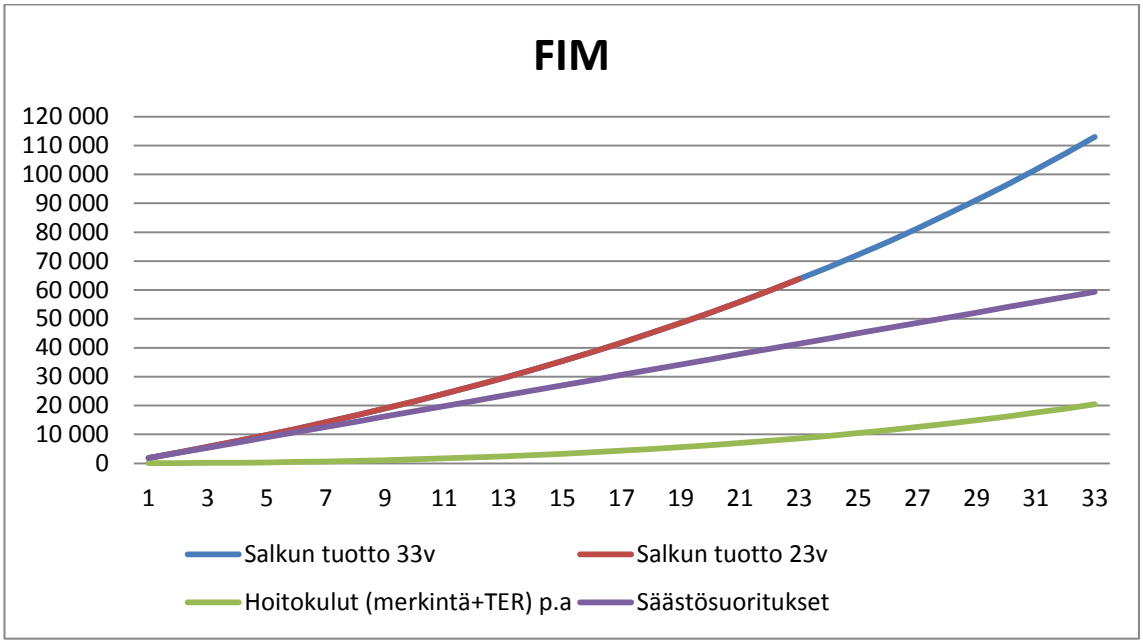

Kuvio 5. Salkun tuotto, FIM.

6.4 Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy

Nordean PS-sopimuksessa säästäjä on itse vastuussa sijoituksista. Säästäjä voi valita kaikista PS-sopimuksen tarjoamista sijoituskohteista. Hinnastot määräytyvät valittavan sijoituskohteen mukaan. Rahastoissa kaikilta asiakkailta peritään rahastojen tavanomaiset hallinnointi- ja säilytyskulut. (Hinnat, PS-Sopimus.)

Rahastojen merkintä-, lunastus- ja vaihtopalkkiota ei peritä kuitenkaan Check-in-, Avain-, Premium- ja PB-asiakkailta, jotka ovat pankin omia kanta-asiakastasoja. Näille asiakastasoille pääseminen edellytyksenä on tiettyjen vaatimuksien täyttäminen. Asiakastasoja ei eritellä tarkemmin, sillä niitä ei ole otettu huomioon säästölaskuja laskettaessa. (Hinnat, PS-Sopimus.)

6.4.1 Nordean rahastot

Nordea tarjoaa kattavan määrän erilaisia sijoituskohteita etenkin rahasto- ja osakekaupankäynnissä. Nordealla on kymmeniä erilaisia rahastoja, joista reilu 50 soveltuu hyvin eläkesäästämiseen. Yritys tarjoaa myös mahdollisuuden sijoittaa monien eri pörssien osakkeisiin. (Rahastoportaali.)

Tutkimukseen valitut rahastot Nordealta ovat Nordea Suomi, Nordea Säästö 50 ja Nordea Maailma. Nordea Suomi sijoittaa rahaston varat suomalaisiin pörssiyrityksiin, kuitenkin 5 % rahaston varoista voi olla muita eurooppalaisia pörssiyrityksiä. Rahaston salkunhoitaja pyrkii saavuttamaan rahaston hyvän tuoton aktiivisella salkunhoidolla. Säästö 50 on Nordean yhdistelmärahasto, jossa rahaston varoista on sijoitettu 50 % korkoinstrumentteihin ja 50 % osakeinstrumentteihin. Rahasto sijoittaa pääsääntöisesti Nordean omiin osake- ja korkorahastoihin, mutta rahasto voi sijoittaa myös yksittäisiin korko- ja osakeinstrumentteihin. Nordea Maailma -rahastossa varat pyritään sijoittamaan kulloisestakin taloudellisesta tilanteesta riippumatta tehokkaasti, käyttäen aktiivista salkunhoitoa. Pääosin rahaston varat sijoitetaan suurimpien kehittyvien maiden pörssiosakkeisiin. (Suomi Kasvu; Säästö 50; Maailma Kasvu.)

6.4.2 Nordean PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana

Nordean PS-salkku tuottaisi 33 vuoden aikana 107 896,80 euroa. Kuluina ja palkkiona yhtiö perii vain merkintäpalkkiot sekä rahaston hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Yhteensä palkkiota maksettaisiin säästöaikana 23 695,16 euroa. Kuukausittainen nostosumma 10 vuoden aikana olisi 647,38 euroa.

Lyhyempää ajanjaksoa tarkasteltaessa säästöjä kertyisi 61 793,00 euroa. Palkkiota yritykselle maksettaisiin 10 236,29 euroa. Kuukausittainen nostosumma nettona olisi tuolloin 370,76 euroa.

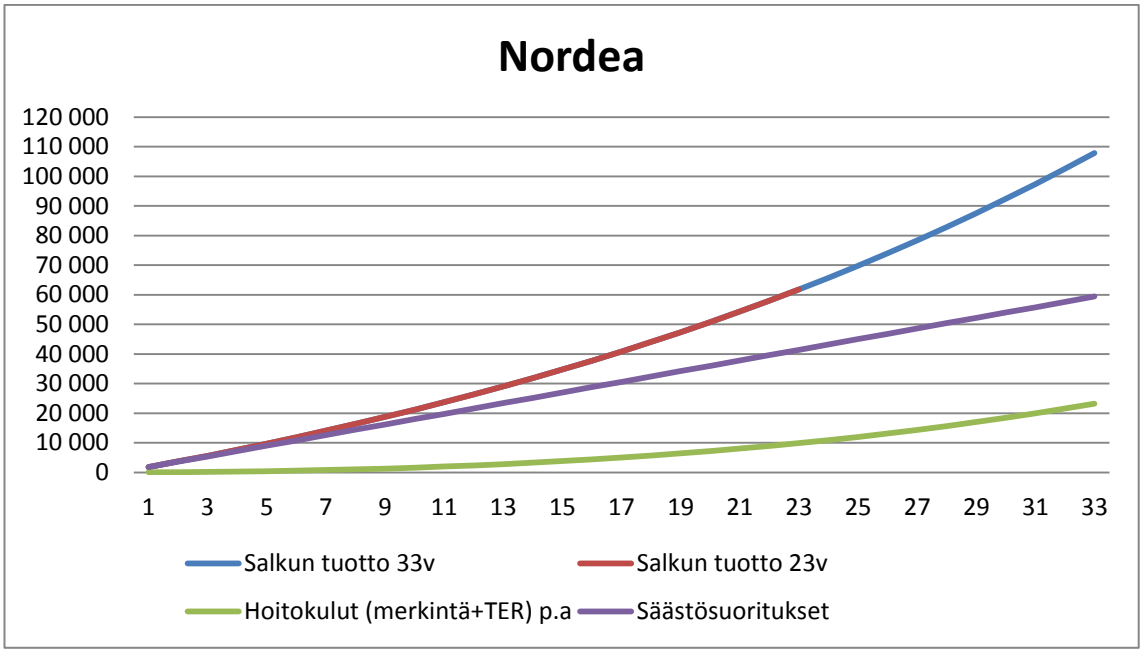

Kuvio 6. Salkun tuotto, Nordea.

6.5 OP-Rahastoyhtiö Oy

OP-Pohjola tarjoaa OP-eläkesäästö-nimistä sidottua pitkäaikaista säästösopimusta, missä asiakas valitsee itse haluamansa sijoituskohteet monipuolisten sijoitusinstrumenttien joukosta. OP-Pohjola tarjoaa säästäjälle kaikki mahdolliset sijoituskohteet PS-sopimuksessa. Yrityksen rahastovalikoima kattaa 57 eri sijoitusrahastoa eri omaisuus- ja riskiluokissa. Yrityksellä ei ole tarjottavana valmista sijoituskoria tai yksinkertaisempaa rahastopakettia, vaan säästäjä tekee itse sijoituspäätökset yhdessä pankin asiakasneuvojan kanssa. (OP-sijoitusrahastot 1/2007.)

Yrityksellä on käytössä S-etukortin ja K-plussakortin kaltainen bonus-järjestelmä, jonka avulla asiakkaan on mahdollista kerätä itselleen bonuspisteitä. Pisteiden avulla asiakas pystyy maksamaan tai vähentämään esimerkiksi OP-eläkesäästössä kertyneitä kuluja. Mitä enemmän asiakas on keskittänyt raha- ja vakuutusasioitaan pankkiin, sitä enemmän bonuksia hänelle kertyy. (OP-bonukset - kertyminen.)

6.5.1 OP-Pohjolan rahastot

Yrityksen laajasta rahastovalikoimasta valitut rahastot ovat OP-Suomi Arvo, OP-Tuotto sekä OP-Maailma. Maailma- ja Suomi-sanat kuvaavat melko hyvin rahastojen sijoituspolitiikkaa.

Suomi-rahasto sijoittaa kotimaisten pörssiyhtiöiden osakkeisiin. OP-Tuotto on rahastoyhtiön tarjoama yhdistelmärahasto, joka sijoittaa rahaston varoista 60 % korko- ja 40 % osakemarkkinoille. Normaalisti rahasto sijoittaa puolet kotimaisiin ja puolet Eurooppalaisiin sijoitusinstrumentteihin. Rahastonhoitaja käyttää sijoituksissaan apuna muita yhtiön tarjoamia korko- ja osakerahastoja. OP-Maailma on globaalisti sijoittava osakerahasto, jonka varat ovat hajautettu laajasti joko maantieteellisesti, toimialakohtaisesti tai tyylillisesti. Salkunhoitaja tekee sijoituspäätökset markkinatilanteesta riippuen käyttäen rahaston sijoituksissa apunaan ETF-rahastoja. (OP-Pohjola. OP-Suomi; OP-Maailma; OP-Tuotto.)

6.5.2 OP-Pohjolan PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana

OP-Pohjolan PS-salkku tuottaisi 33 vuoden aikana 105 427,51 euroa. Kuluina ja palkkiona yhtiö perii merkintäpalkkiot, rahaston hallinnointi- ja säilytyspalkkiot sekä eläkesäästöjä nostettaessa kahden euron palkkion jokaisesta nostosta. Yhteensä palkkiota maksettaisiin 33 vuoden säästöaikana 25 316,92 euroa. Kuukausittainen nostosumma 10 vuoden aikana olisi 630,57 euroa.

Lyhyemmällä ajanjaksolla säästöjä kertyisi 60 764,83 euroa. Hoito- ja säilytyskuluja rahastoyhtiölle maksettaisiin 10 926,77 euroa. Kuukausittainen nostosumma 10 vuoden maksuajalla olisi 362,59 euroa.

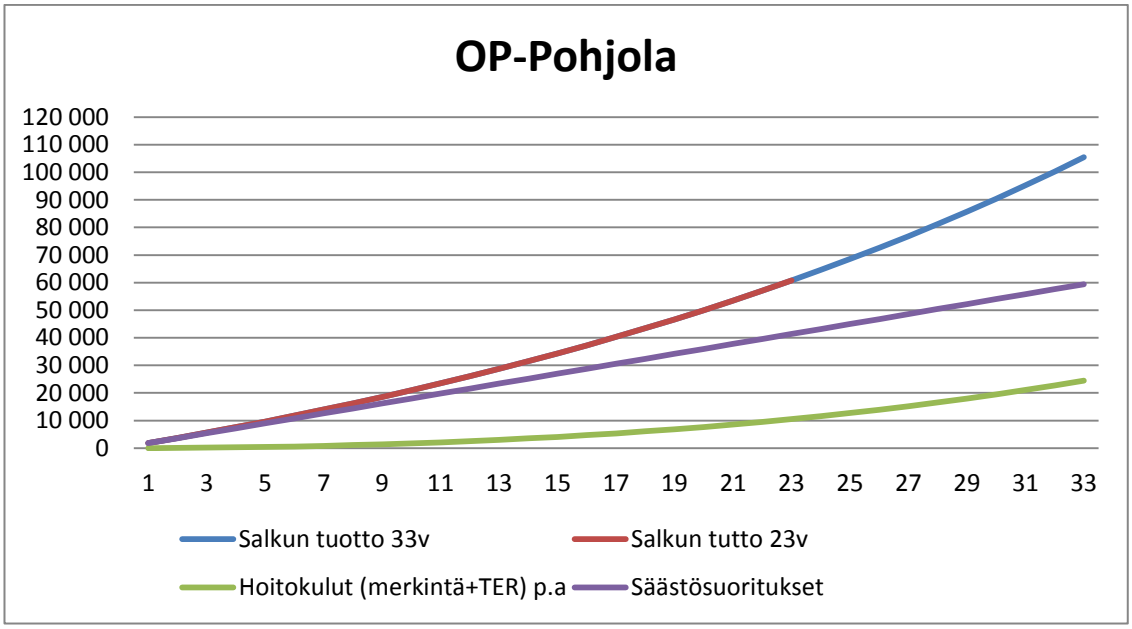

Kuvio 7. Salkun tuotto, OP-Pohjola.

6.6 Sampo Rahastoyhtiö Oy

Sampo kutsuu omaa pitkäaikaista eläkesäästösopimustaan Kissanpäivät-nimellä. Kissanpäivät PS -sopimuksessa on niin ikään mahdollista sijoittaa kaikkiin PS-laissa mainittuihin sijoituskohteisiin.

Yrityksellä on tarjottavana kattava rahastovalikoima erilaisia sijoitusrahastoja. Säästäjä voi valita noin 60:stä eri rahastosta itselleen sopivimmat säästökohteet. Lisäksi säästäjä voi sijoittaa kaikkiin ETA-alueen joukkovelkakirjalainoihin, jotka ovat listattu Euroopan alueen pörsseissä. ETA-alueeksi lukeutuvat EU-maat sekä Norja, Islanti ja Liechtenstein. ETF-sijoituksissa eli indeksiosuusrahastoissa on käytetty samankaltaista sääntöä, kun joukkovelkakirjalainoihin sijoitettaessa. Osakesijoituksissa säästäjä voi sijoittaa 12 eri markkina-alueen pörsseihin. (Uusi Kissanpäivät säästösopimus pähkinänkuoressa.)

6.6.1 Sampon rahastot

Sampon noin 60 rahastosta 50 soveltuu paremmin eläkesäästäjälle. Lopuissa 10 rahastossa vähimmäismerkintäsumma kasvaa niin suureksi, että niihin ei ole järkevää sijoittaa eläkesäästämismielessä. Kaikista Sampon rahastoista on melkein poikkeuksetta valittavissa tuotto- tai kasvurahasto. (Danske Invest, sijoitusrahastojen hinnasto.)

Sampon kotimaisiin pörssiyrityksiin sijoittavista rahastoista on tutkimukseen valittu Danske Invest Suomi Osake K-niminen rahasto. Maailmanlaajuisesti sijoittava osakerahasto Danske Invest Kestävä Arvo Osake K on sijoituspolitiikan mukaan rahasto, joka sijoittaa varansa kestävää kehitystä noudattaviin pörssiyhtiöihin. Rahaston sijoituspolitiikassa ei ole muuta tarkempaa mainintaa siitä, mihin maihin tai mille toimialalle rahaston varat sijoitetaan. K-kirjain rahaston perässä kuvastaa rahastoa, joka ei jaa rahaston osuudenomistajille tuottoa vaan lisää kertyneet tuotot ja osingot suoraan rahaston pääomaan. Matalariskiseksi yhdistelmärahastoksi on valittu yritykseltä Sampo Kompassi 50 K-rahasto. Rahasto hajauttaa varansa maailmanlaajuisesti 50 % osake- ja 50 % korkomarkkinoille. (Danske Invest Suomi Osake K; Sampo Kompassi 50 K; Danske Invest Kestävä Arvo Osake K.)

6.6.2 Sampon PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana

Sampon Kissanpäivät -säästösopimus tuottaisi 33 vuoden aikana 105 127,11 euroa. Kuluina ja palkkiona yhtiö perii merkintäpalkkiot sekä rahaston hallinnointi- ja säilytyspalkkiot, muita kuluja yhtiö ei säästöaikana peri. Palkkioita maksettaisiin 33 vuoden aikana yhteensä 25 032,51 euroa. Kuukausittainen lisäeläke 10 vuoden ajanjaksolla maksettuna olisi tällöin 630,76 euroa.

Lyhyemmällä ajanjaksolla tarkasteltuna säästöjä kertyisi 60 737,11 euroa. Palkkioita yritykselle maksettaisiin 10 880,44 euroa. Kuukausittainen maksuerä samalla ajanjaksolla maksettuna olisi 364,42 euroa.

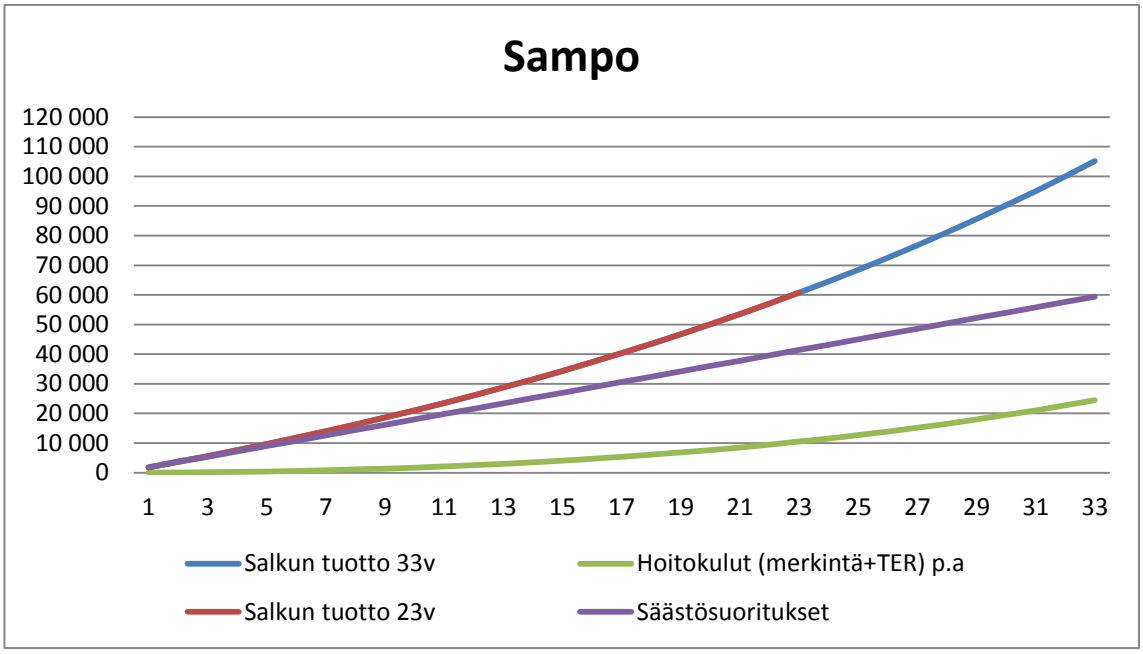

Kuvio 8. Salkun tuotto, Sampo.

6.7 Tapiola Varainhoito Oy

Tapiola tarjoaa säästäjän sijoituskohteiksi ainoastaan omia rahastojaan sekä eläkesäästötiliä. Yrityksen PS-sopimuksessa ei ole mahdollista ainakaan vielä sijoittaa muihin PS-laissa mainittuihin sijoituskohteisiin. Tapiolan mukaan osakesäästämisen mahdollisuutta tarjotaan säästäjille myöhemmin. Tapiolalla ei ole myöskään tarjota valmista säästämispakettia, vaan säästäjä tekee säästösuunnitelman omalle PS-tilille yhdessä yrityksen sijoitusasiantuntijan kanssa. (PS-Eläkesäästötilin yleiset ehdot.)

Eläkesäästötilin korko on sidottu pankin omaan Tapiola Prime -korkoon, joka määrittyy kulloisenkin markkinatilanteen ja inflaatio-odotusten mukaan. Yritys ei peri PS-sopimuksessa rahastomerkinnöistä lainkaan palkkiota, ainoastaan rahaston hoito- ja säilytyspalkkiot veloitetaan säästäjältä. Säästöjä nostettaessa yritys perii kuitenkin 1 %:n nostopalkkion nostettavasta säästösummasta. Palveluntarjoajan vaihtamisesta toiseen yhtiöön veloitetaan asiakkaalta 150 euroa. (PS-Eläkesäästötilin yleiset ehdot; PS-sopimuksen hoitokulut.)

6.7.1 Tapiolan rahastot

Tapiolalla on tarjottavana 29 erilaista rahastoa säästäjälle. Tapiolan rahastoissa pienin mahdollinen kertamerkintäsumma on yleisesti 500 euroa, mutta kuukausisäästämisessä rahastoihin pääsee kiinni jo 30 eurolla.

Yrityksen rahastoista tutkimukseen on valittu Tapiola Suomi-, Tapiola Maailma 50- ja Tapiola Kasvu-rahastot. Tapiola Suomi on pääosin kotimaisiin pörssiyrityksiin sijoittava osakerahasto, joka rahaston sijoituspolitiikan mukaan sijoittaa niin suuriin kuin pieniin yhtiöihin sekä kasvu- ja arvo-osakkeisiin. Tapiola Maailma 50 on maailmanlaajuisesti sijoittava yhdistelmärahasto, jonka varat on sijoitettu normaalitilanteessa puoliksi korko- ja puoliksi osakemarkkinoille. Tapiola Kasvu on globaalisti sijoittava osakerahasto, joka pyrkii sijoituspolitiikan mukaan sijoittamaan varansa yrityksiin joiden odotetaan kasvavan voimakkaasti tulevaisuudessa. (Tapiola Suomi; Tapiola Maailma 50; Tapiola Kasvu.)

6.7.2 Tapiolan PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana

Tapiolan rahastot tuottaisivat 33 vuoden aikana 116 018,89 euroa. Kuluina ja palkkiona yhtiö perii ainoastaan rahaston hallinnointi- ja säilytyspalkkiot, muita kuluja se ei säästöaikana peri. Yritys perii kuitenkin säästöjä nostettaessa 1 %:n nostopalkkion nostettavasta erästä. Kaiken kaikkiaan palkkioita maksettaisiin 33 vuoden aikana yhteensä 20 372,82 euroa. Kuukausittainen nostosumma 10 vuoden maksuajalla olisi nettona 698,82 euroa.

Lyhyempänä, 23 vuoden säästöjaksona tarkasteltuna rahastot tuottaisivat 65 093,74 euroa. Palkkioita yritykselle kertyisi 8 048,76 euroa. Kuukausittainen nostosumma nettona olisi 390,56 euroa.

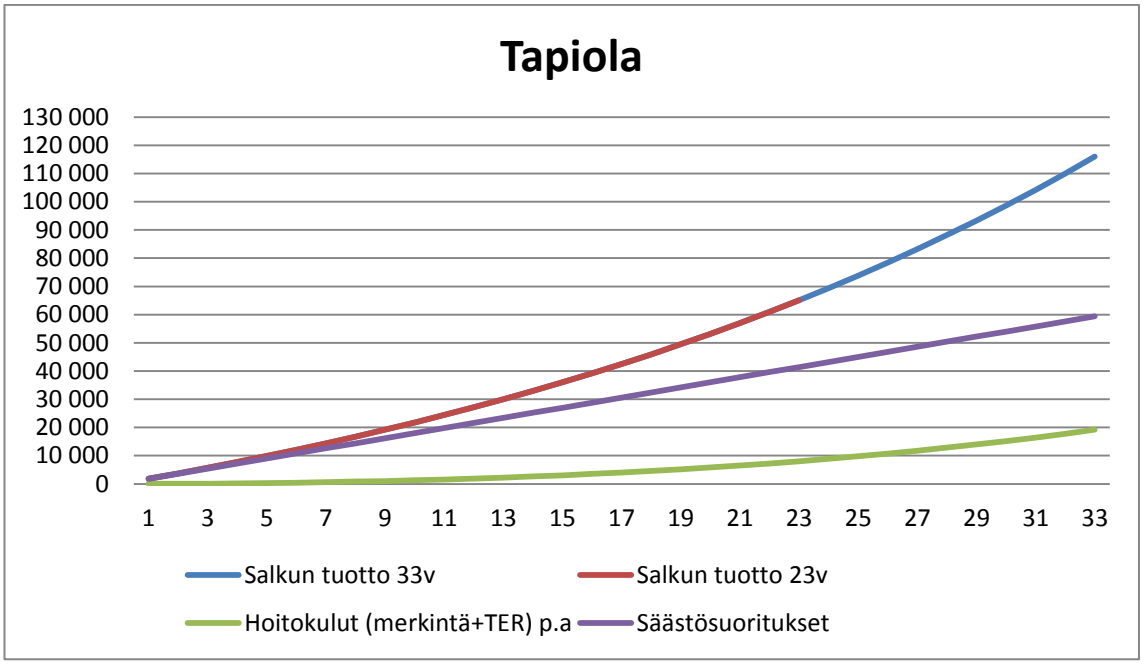

Kuvio 9. Salkun tuotto, Tapiola

6.8 Ålandsbanken Rahastoyhtiö Oy

Ålandsbankenin pitkäaikaisessa säästösopimuksessa on mahdollista sijoittaa tällä hetkellä yrityksen omiin osake-, korko- ja yhdistelmärahastoihin. Lisäksi säästösuorituksia voi tehdä pankin korkotilille. Yritys kertoo esitteessään, että yksittäiset osakkeet ja osakeindeksiobligaatiot tulevat säästäjien käyttöön myöhemmin tulevaisuudessa. (Pitkäaikaissäästäminen.)

Yrityksellä on 16 erilaista rahastoa. Pankin rahastot ovat jakautuneet 10 erilaiseen osakerahastoon, kolmeen korkorahastoon sekä kolmeen eri riskiluokan yhdistelmärahastoon. Pankki perii rahastosalkun hoidosta hallinnointi- ja säilytyspalkkioiden lisäksi 0,5 %:n vuosittaisen hoitokulun, joka lasketaan kuukausittain salkun pääomasta. Säästäjän ei tarvitse pitää eläketilillään rahaa hoitopalkkioihin, vaan hoitokulu veloitetaan automaattisesti vuosittain rahastosalkun pääomasta. (Ålandsbanken 2011; Rahastot.)

6.8.1 Ålandsbankenin rahastot

Yrityksen rahastoista tutkimukseen on valittu Ålandsbanken Finland Value B-, Ålandsbanken Premium 50 B- sekä Ålandsbanken Global Value B-rahastot. Kaikista kolmesta rahastosta on saatavilla kahta eri rahastosarjaa, A- ja B-sarjaa. A-sarjan osuudenomistajille jaetaan vuosittain osingon omaista tuottoa, kun B-sarja on normaali kasvurahasto, jossa osinkosaatavat on lisätty suoraan rahaston pääomaan. (Rahastot.)

Finland Value B pyrkii sijoittamaan rahaston varat kotimaisiin aliarvostettuihin yhtiöihin sekä hyvää osinkoa maksaviin yrityksiin. Normaalitilanteessa rahaston pääomasta yli 90 % on sijoitettuna osakkeisiin. Ålandsbanken Premium 50 B on hyvin samankaltainen sijoitusstrategialtaan, kun Tapiolan Maailma 50 -rahasto. Rahaston varat on sijoitettu maailmanlaajuisesti normaalisti puoliksi korko- ja osakemarkkinoille. Global Value B on maailmanlaajuisesti sijoittava osakerahasto, joka pyrkii valitsemaan sijoituskohteensa edullisesti hinnoitelluista yhtiöistä. Viimeisen rahastoesitteen mukaan rahaston varoista oli sijoitettu 21 % energiateollisuuteen ja noin 20 % informaatioteknologian yrityksiin 29.7.2011. (Finland Value; Premium 50;)

6.8.2 Ålandsbankenin PS-salkun tuotto ja kulut säästöaikana

Ålandsbankenin rahastot tuottaisivat 33 vuoden aikana 96 382,16 euroa. Hoitokuluja ja palkkioita pankille maksettaisiin kaiken kaikkiaan 30 435,56 euroa. Säästöjä nostettaessa ei peritä erillistä maksua. Kuukausittainen nostosumma 10 vuoden maksuajalla olisi nettona 578,29 euroa.

Lyhyempänä, 23 vuoden säästöjaksona tarkasteltuna rahastot tuottaisivat 57 273,78 euroa. Palkkioita yritykselle kertyisi 11 551,46 euroa. Kuukausittainen nostosumma nettona olisi 343,64 euroa. Ålandsbankenin PS-salkun heikompi tuotto selittyy yhtiön perimästä erillisestä PS-salkun hoitokulusta.

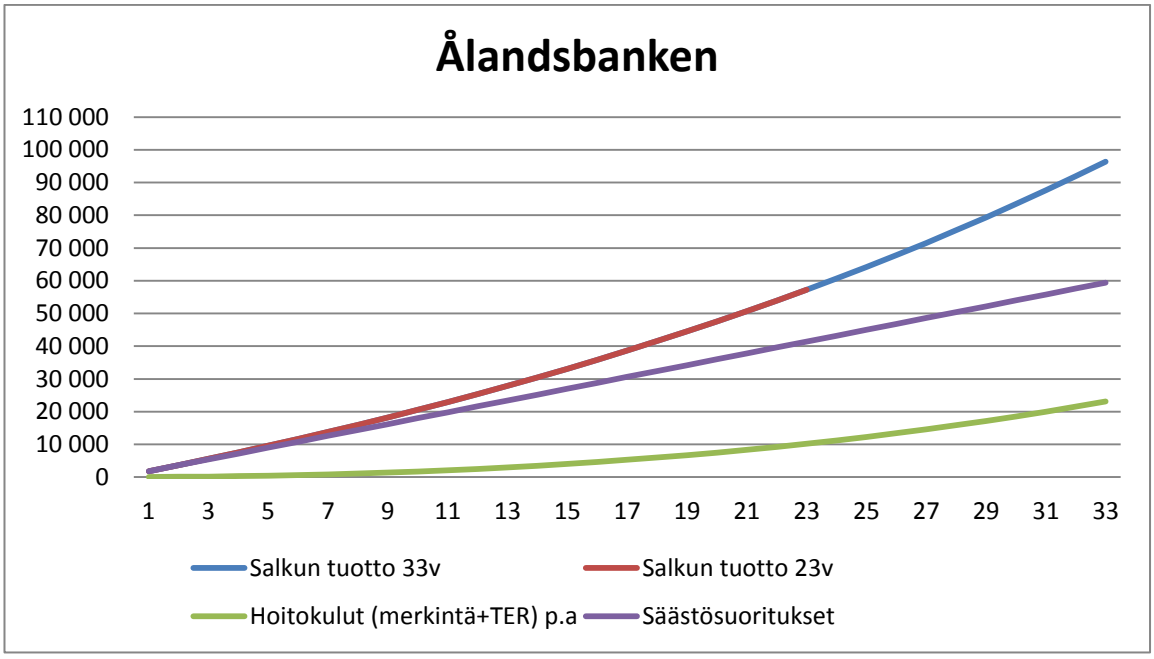

Kuvio 10. Salkun tuotto, Ålandsbanken.

7 Yhteenveto tutkimustuloksista ja johtopäätökset

Parhaiten ja huonoiten tuottaneen PS-salkun välinen ero osoittautui yllättävän suureksi. Palveluntarjoajien erot johtuvat perittävistä merkintäpalkkioista, rahaston hallinnointi- ja säilytyskuluista sekä erillisestä PS-salkun hoitokulusta. Opinnäytetyön liitetiedostoista löytyvät rahastojen tuottojen ja kulujen laskemiseen käytetyt tiedot (liitteet 1–3). Niistä pystyy havaitsemaan eri rahastojen merkintä-, säilytys- ja hallinnointipalkkioiden erot. Lisäksi liite 4 esittää tiivistetysti kaikki PS-säästämisestä aiheutuvat kulut ja kustannukset rahastoihin sijoitettaessa.

Rahastojen alkuperäisen tuottohistorian käyttö ei olisi ollut mahdollista tutkimuksessa, sillä kaikilla rahastoyhtiöillä ja pankeilla ei ole saatavilla valittuihin rahastoihin yhtä pitkää tuottohistoriaa. Liian lyhyen tuottovälin valitseminen olisi taas antanut väärän kuvan PS-salkun tuotosta.

Palveluntarjoajien rahastojen vertailussa ei ole haluttu käyttää muita vertailulukuja tai tuloksia, kuten esimerkiksi Morningstarin tähtiluokitusta, Sharpen lukua tai beeta-lukua, koska niillä ei ole merkitystä säästölaskujen tuloksille. Edellä mainittujen lukujen laskeminen perustuu matemaattisiin laskutoimituksiin rahastojen historiallisista tuotoista

ja rahastojen muista tuloksista. Ne antavat tietoa esimerkiksi rahaston historiallisesta menestyksestä, riskikorjatusta tuotosta sekä riskistä suhteessa rahaston vertailuindeksiin. Näistä luvuista on saatavissa lisää puolueettomia faktalukuja kuukausittain julkaistavasta rahastoraportista sekä Morningstarin internetsivuilta. Rahastojen sharpen- ja beetaluvut löytyvät kuitenkin rahastokohtaisista tiedoista liitteistä 1–3.

Säästölaskuissa ei ole otettu huomioon valtion maksamaa verotukea säästösuorituksista. Laskutoimituksissa oletetaan, että säästäjä pienentää vuosittain maksamaansa pääoma- tai tuloverotustaan valtion verotuilla. Verotuet olisivat laskuihin luoduilla olettamilla vuosittain 504 euroa ja yhteensä niitä maksettaisiin 33 vuoden säästöaikana 16 632 euroa, mikäli pääomatuloveroprosentti pysyisi samana koko säästöajan. Mikäli rahastojen tuotto pysyisi keskimääräisesti lähellä luotuja tuotto-oletuksia, olisivat rahastojen tuotot todennäköisesti vieläkin suuremmat, koska laskuissa ei ole otettu huomioon 10 vuoden maksuajalla kertyviä tuottoja. Tuottolaskelmat loppuvat oletettuun 63 vuoden työeläkeiän saavuttamiseen, jolloin säästölaskut kertovat ainoastaan teoreettisen rahastosalkun tuoton ja hoitokulut säästöaikana niillä olettamilla, jotka säästölaskuihin on luotu.

Palveluntarjoajien paremmuusjärjestys 33 vuoden säästöajalla mitattaessa on seuraava: 1. Tapiola (689,15 €) 2. FIM (677,71 €) 3. Nordea (647,38 €) 4. Sampo (630,76 €) 5. Evli (630,67 €) 6. OP-Pohjola (630,57 €) 7. Aktia (614,05 €) 8. Ålandsbanken (578,29 €). Luku palveluntarjoajan perässä kertoo nostettavan kuukausittaisen säästösumman nettona. Parhaiten tuottaneen palveluntarjoajan nostosumma kuukaudessa on noin 110 euroa suurempi kuin vähiten tuottanut PS-salkku.

Järjestys on sama 23 vuoden säästämisjaksolla: 1. Tapiola (386,66 €) 2. FIM (382,59 €) 3. Nordea (370,76 €) 4. Sampo (364,42 €) 5. Evli (364,24 €) 6. OP-Pohjola (362,59 €) 7. Aktia (359,01 €) 8. Ålandsbanken (343,64 €). Kuviossa 11 on kuvattu graafisesti rahastojen nettotuotot molemmilla säästöajoilla mitattuna, josta huomaa myös säästöajan vaikutuksen lisäeläkkeen suuruuteen.

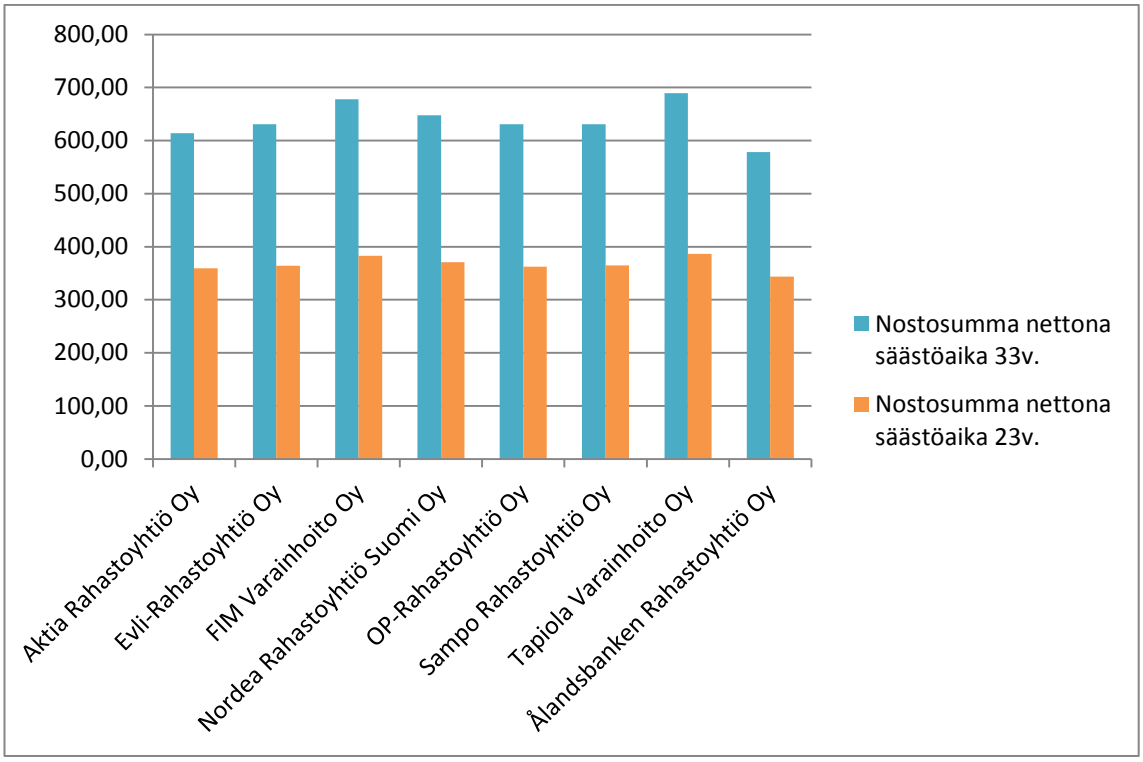

Kuvio 11. PS-salkkujen nettotuotot 33 ja 23 vuoden säästöaikana.

Mikäli rahastoihin olisi sijoitettu samoilla olettamilla jatkuvalla kuukausisäästösopimuksella, olisivat rahastojen tuotot lähes identtiset muutamaa palveluntarjoajaa lukuun ottamatta. Säästäjä ei saisi kuitenkaan verohyötyä tekemistään säästösuorituksista, mutta pystyisi nostamaan rahastoihin kertyneitä varoja tarvittaessa jo ennen eläkeikää.

Säästäminen on pitkäaikainen prosessi, missä rahastotalletuksia laitetaan tasaisesti kuukausittain tai harvemmin suuremmilla summilla. Talletuksien tasainen teko vähentää sijoitusriskiä, sillä ne osuvat eri suhdanteisiin. Säästövuosien aikana rahastotalletuksia PS-salkkuun kertyy 33 vuoden aikana yhteensä 396 kpl.

Jokainen valitsee palveluntarjoajan omien mieltymystensä mukaan. Voi myös olla, että asiakas saa paremman tarjouksen PS-tililleen palveluntarjoajalta kuin tässä tutkimuksessa, koska hänellä saattaa olla esimerkiksi muita pankki- tai vakuutussopimuksia palveluntarjoajan kanssa.

PS-tili on yksi uusi huomioonotettava vaihtoehto muiden eläkesäästämistapojen joukossa. Se tarjoaa mahdollisuuden sijoittaa säästövaroja monipuolisesti moneen eri kohteeseen sekä antaa säästäjälle mahdollisuuden verrata helpommin palveluntarjoajien

säästämiskustannuksia. Muutamaan eri palveluntarjoajan säästösopimukseen ja sijoitusvaihtoehtoihin on hyvä tutustua tarkemmin ennen sopimuksen solmimista. On hyvä myös varmistaa, että ymmärtää kaikki perittävät kustannukset sekä säästösopimuksessa ilmenneet asiat. Eläkesäästäjän ei tarvitse pohtia sijoituskohteita yksin, koska säästösuunnitelman teossa ja säästämisessä auttavat palveluntarjoajan ammattitaitoiset sijoitusneuvojat.

Vapaaehtoiset eläkesäästämismuodot antavat hyvän ja helpon tavan turvata taloudellisesti mukavampien eläkepäivien vieton. Tähän PS-tili, eläkevakuutukset ja jatkuva rahastosäästäminen ovat kaikki oivallisia vaihtoehtoja.

7.1 Reliabiliteetti ja validiteetti sekä jatkotutkimusehdotukset

Tarkasteltaessa tutkimuksen luotettavuutta puhutaan validiteetista sekä reliabiliteetista. Validiteetti tarkoittaa sitä kuinka hyvin tulokset vastaavat todellisuutta ja reliabiliteetti sitä, kuinka samana tutkimustulos pysyy, mikäli se toistettaisiin. (Uusitalo 2001, 82).

Työni validiteettia tarkasteltaessa on huomattava, että se perustuu tunnettuun sijoitusalan kirjallisuuteen, rahoitusteorioihin, Suomen Sijoitustutkimuksen sekä Finanssialan Keskusliiton yhdessä julkaistavaan rahastoraporttiin sekä palveluntarjoajien rahastoesitteisiin. Luvut säästölaskelmiin on otettu maaliskuussa 2011 julkaistusta rahastoraportista.

Opinnäytetyön tarkoitus on antaa vastaus kysymykseen, minkä palveluntarjoajan PS-sopimus on tuottoisin rahastosalkun tuotossa ja kuluissa mitattuna. Mikäli tutkimus toistettaisiin samoilla olettamilla ja palveluntarjoajien rahastojen perimät kustannukset eivät muuttuisi, niin tulokset toistuisivat.

Jatkotutkimusehdotus voisi olla esimerkiksi palveluntarjoajien kulujen vertailu silloin, kun jokainen palveluntarjoaja on saanut lisättyä kaikki PS-lain mahdollistamat tuotteet tarjontaansa. Myös eläkevakuutusten sekä PS-säästämisen kulujen ja tuottojen vertailu keskenään voisi olla mielenkiintoinen tutkimuksen aihe.

Lähteet

Aktia. Liite 3, Ennakkotietoa säästösopimuksesta 2010. Http://www.aktia.fi/c/document_library/get_file?uuid=7d4ccc64-6cf4-4f81-8387-9989929786bd&groupId=10143. Luettu 11.3.2011.

Aktia Capital. Aktia. http://www.aktia.fi/sijoittaminen/rahastot → Aktia Capital. Luettu 19.4.2011.

Aktia PS- Hinnasto. Aktia. Http://www.aktia.fi/aktiaps/hinnasto. Luettu 15.4.2011

Andersson, Nicholas 2001. Sijoittamisen käsikirja. Edita, Helsinki.

Danske Bank indeksiobligaatio 1025A. Sampo Pankki. Päivitetty 16.8.2011. http://www.sampopankki.fi/PDF/Joukkolainat/Indeksiobligaatio_1025_Intia_Alustavat_ehdot.pdf. Luettu 2.10.2011.

Danske Invest Kestävä Arvo Osake K. Danske Invest. http://www.danskeinvest.fi/ → Rahastot → Danske Invest Kestävä Arvo Osake K. Luettu 28.8.2011.

Danske Invest Suomi Osake K. Danske Invest. http://www.danskeinvest.fi/ → Rahastot → Danske Invest Suomi Osake K. Luettu 28.8.2011.

Danske Invest, sijoitusrahastojen hinnasto. Dansek Invest. http://www.danskeinvest.fi/pdf/pricelist_SMPFI.pdf. Luettu 12.11.2011.

Eettiset ohjeet. Pankki Opas. Http://www.pankki-opas.com/eettiset-rahastot.html. Luettu 30.3.2011.

Elo, Henri 2010. Löydä helmet – vältä kuplat! Tie tuottavaan osakesijoittamiseen. 7 uudistettu painos. Oma kustanne, Tuusula.

Eläkevakuutuksen vakuutusehdot, 8/2005. Sampo. Https://www12.mandatumlife.fi/laskin/ehdot/se_ehdot.html. Luettu 27.3.2011.

Eskola, Hanna 2011. Sampo Pankin Laaksonen ehdottaa: Ps-tileille kiinteä verokanta. Kauppalehti. Päivitetty 4.4.2011. Http://www.kauppalehti.fi/5/i/porssi/omaraha/uutiset.jsp?oid=20110468559. Luettu 5.4.2011.

ETF-opas. EQ Pankki Oy. Https://portal.eqonline.fi/static-data/eq/documents/etf/etf_opas.pdf. Luettu 16.3.2011.

Evli Global. Evli. https://www.evli.com/web/FI/fi/yksityiset_ja_yritykset/rahastot/equity/GLOB. Luettu 5.5.2011.

Evli Global Multi Manager 40. Evli. https://www.evli.com/web/FI/fi/yksityiset_ja_yritykset/rahastot/mix/GMM40. Luettu 5.5.2011.

Evlin Rahastot. Evli. Https://www.evli.com/web/FI/fi/yksityiset_ja_yritykset/rahastot. Luettu 17.4.2011.

Evli Select. Evli. https://www.evli.com/web/FI/fi/yksityiset_ja_yritykset/rahastot/equity/SEL. Luettu 5.5.2011.

FIMin vaihtoehdot pitkäaikaissäästäjälle. FIM. https://www.fim.com/suomi/ps/psfimpitka. Luettu 24.9.2011.

FIM Fenno. https://www.fim.com/suomi/mutualfunds/funds/equityfunds/products/fenno. Luettu 24.8.2011.

FIM Mondo. https://www.fim.com/suomi/mutualfunds/funds/equityfunds/products/mondo%20a. Luettu 24.8.2011.

FIM Varainhoito 30. https://www.fim.com/suomi/mutualfunds/funds/assetallocationfunds/products/vara30. Luettu 24.8.2011.

Finland Value. Ålandsbanken. Päivitetty 29.7.2011. http://www.alandsbanken.fi/info/export/sites/alandsbanken/pdf/fund/fi_monthly_finlandvalue.pdf. Luettu 4.9.2011.

Global Value. Ålandsbanken. Päivitetty 29.7.2011. http://www.alandsbanken.fi/info/export/sites/alandsbanken/pdf/fund/fi_monthly_global.pdf. Luettu 4.9.2011.

Hinnat PS-Sopimus. Nordea. http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t+ja+sijoitukset/PS-sopimus/Hinnat/1338802.html. Luettu 4.5.2011.

Hämäläinen, Karo 2003. Osakesijoittajan opas. Tammi, Helsinki.

Jatkuva säästäminen. Sampo. http://www.sampopankki.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/rahastot/Pages/Jatkuva-saastaminen.aspx?tab=1. Luettu 12.9.2011.

Kallunki, Juha-Pekka & Martikainen, Minna & Niemelä, Jaakko 2007. Ammattimainen sijoittaminen. 5 uudistettu painos. Talentum, Helsinki.

Koistinen, 4/2004. Joukkolainojen luottoluokitukset. Investori. Http://www.investori.com/cgi-bin/read.pl?a04/s040401.htm. Luettu 1.4.2011.

Korkorahastot. FIM. Https://www.fim.com/suomi/mutualfunds/funds/fixedincomefunds. Luettu 2.3.2011.

Korkorahastot. Pörssisäätiö. Päivitetty 10.12.2008. http://www.porssisaatio.fi/artikkelit/miten-valitsen-korkosijoituksen,3. Luettu 3.10.2011

Kuisma, Mikko 2011. Korkosijoittaminen, FIM Akatemia syksy 2011. Luento 15.10.2011. FIM Varainhoito Oy, Helsinki.

Maailma Kasvu. Nordea. http://funds.nordea.com/fin/services/funds/performance.asp?navi=performance. Luettu 24.8.2001.

Niskanen, Jyrki & Niskanen, Mervi 2007. Yritysrahoitus. 5 uudistettu painos. Edita, Helsinki.

OMX Exchanges: ”Opi optiot” 2007. 19 painos. OMX, Helsinki.

OP-bonukset – kertyminen. OP-Pohjola. https://www.op.fi/op?cid=151053299&srcpl=3. Luettu 4.5.2011.

OP-Maailma. OP-Pohjola. https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit/OP-Maailma. Luettu 28.8.2011

OP-Pohjola, 1/2007. Tuplasti enemmän varallisuutesi hyväksi – OP-sijoitusrahastot.

OP-Suomi. OP-Pohjola. ttps://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit/OP-Suomi. Luettu 28.8.2011

OP-Tuotto. OP-Pohjola. https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/kurssit-ja-markkinat/rahastokurssit/OP-Tuotto. Luettu 28.8.2011

Pietiläinen, Tuomo 2011. Eläkeyhtiön johtaja: Ministeriö ”sössi” PS-tilien valmistelun. Helsingin Sanomat 19.3.2011, B 6.

Pitkäaikaissäästäminen esite. Ålandsbanken. Luettu 31.8.2011.

Poikonen, Piritta & Silvola, Timo 2010. Eläkesäästäminen. FINVA, Helsinki.

Premium 50. Ålandsbanken. Päivitetty 29.7.2011. http://www.alandsbanken.fi/info/export/sites/alandsbanken/pdf/fund/fi_monthly_premium50.pdf. Luettu 4.9.2011.

PS-Eläke hinnasto. Evli. Https://www.evli.com/web/FI/fi/nostot/ps-hinnasto. Luettu 17.4.2011.

PS-eläkesäästötilin yleiset ehdot. Tapiola. http://www.tapiola.fi/NR/rdonlyres/CA871FE4-81BE-404B-8ED1-F7E3AF86DF32/0/T85103_PSelakesaastotilin_yleiset_ehdot.pdf. Luettu 28.8.2011.

PS. Hypo –eläkesäästämispalvelut. Suomen Hypoteekkiyhdistys. Http://www.hypo.fi/ps_hypo. Luettu 13.4.2011

PS-sopimuksen hoitokulut. Tapiola. http://www.tapiola.fi/www/Yksityisasiakkaat/Saastot_ja_sijoitukset/Elakesaastaminen/Pitkaaikaissaastaminen/hoitokulut.htm. Luettu 28.8.2011.

PS-tuotteet. Aktia. Http://www.aktia.fi/aktiaps/tuotteet. Luettu 15.4.2011.

Pulkkinen, Pekka & Holopainen, Martti 2010. Talous- ja rahoitusmatematiikka. 4.-7. painos. WSOYpro Oy, Helsinki.

Rahastot. Ålandsbanken. http://www.alandsbanken.fi/info/content/fi/service/funds/overview/. Luettu 31.8.2011.

Rahastojen rahastot. Nordea. Http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t+ja+sijoitukset/Neuvoja+sijoittamiseen/Rahastojen+rahastot/908212.html. Luettu 10.3.2011.

Rahastoportaali. Nordea. http://funds.nordea.com/fin/services/funds/performance.asp?navi=performance. Luettu 4.5.2011

Rahastoyhtiöiden markkinaosuudet 2011. Finanssivalvonta. Http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Tilastot/Arvopaperimarkkinat/Rahastoyhtioiden_markkinaosuudet/Documents/Rahastoyhtioiden_markkinaosuudet_2011.pdf. Luettu 13.4.2011.

Sampo Kompassi 50 K. Danske Invest. http://www.danskeinvest.fi/ → Rahastot → Sampo Kompassi 50 K. Luettu 28.8.2011.

Selekta Eläkesijoitus. Nordea. Http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6henki-+ja+el%C3%A4kevakuutukset/Selekta-el%C3%A4ke/Selekta+El%C3%A4kesijoitus/703084.html. Luettu 23.3.2011.

Selekta Eläketurva. Nordea. Http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6henki-+ja+el%C3%A4kevakuutukset/Selekta-el%C3%A4ke/Selekta+El%C3%A4keturva/1280322.html. Luettu 23.3.2011.

Seligson & Co OMX Helsinki 25 –indeksiosuusrahasto. Seligson & Co. Http://www.seligson.fi/omxh25/Suomi/esittely/. Luettu 3.4.2011.

Sidotun pitkäaikasäästämisen ennakkotiedot 2010. Evli. Päivitetty 1.4.2010. Https://www.evli.com/docroot/agreements/agreement.psinfo_fi.pdf. Luettu 17.4.2011.

Sijoitusrahastolaki 29.1.1999/48. 4 luku 25 §. Finlex. http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990048#a48-1999. Luetttu 24.9.2011.

Suomi Kasvu. Nordea. http://funds.nordea.com/fin/services/funds/performance.asp?navi=performance. Luettu 24.8.2011.

Säästäjän rahastot. Nordea. http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t+ja+sijoitukset/Rahastot/S%C3%A4%C3%A4st%C3%A4j%C3%A4n+rahastot/986552.html. Luettu 10.3.2011

Säästö 50. Nordea.
http://fundconnect.nordea.com/fiif/%28S%28ekuhjr555ku3pu55rnr33t2h%29%29/InfoOverview.aspx?isin=FI0008806807. Luettu 24.8.2011.

Tapiola Kasvu. Tapiola.
http://www.tapiola.fi/www/Yksityisasiakkaat/Saastot_ja_sijoitukset/Sijoitusrahastot/Osakerahastot/Kasvu/esittely.htm. Luettu 29.8.2011.

Tapiola Maailma 50. Tapiola.
http://www.tapiola.fi/www/Yksityisasiakkaat/Saastot_ja_sijoitukset/Sijoitusrahastot/Yhdistelmarahastot/Maailma_50/Esittely.htm. Luettu 29.8.2011.

Tapiola Suomi. Tapiola.
http://www.tapiola.fi/www/Yksityisasiakkaat/Saastot_ja_sijoitukset/Sijoitusrahastot/Osakerahastot/Suomi/Esittely.htm. Luettu 29.8.2011.

TER-luku. Pörssisäätiö. Päivitetty 17.4.2009. Http://www.porssisaatio.fi/sanasto/ter-luku. Luettu 15.4.2011.

Tietoa Finanssivalvonnasta. Finanssivalvonta. Päivitetty 12.9.2011.
http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Fiva/Pages/Default.aspx. Luettu 4.10.2011

Uusi Kissanpäivät säästösopimus pähkinänkuoressa. Sampo.
http://www.sampopankki.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-Sijoita/Documents/Kissanpaivat.html?cpage=kissanpaivat-saastamissopimus&ch=2480
Luettu 23.8.2011.

Uusitalo, Hannu 2001: Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. 7. painos. Helsinki, WSOY.

Yhteistyökumppaneiden rahastot. Evli.
Https://www.evli.com/web/FI/fi/yksityiset_ja_yritykset/rahastot/yhteistyokumppaneiden-rahastot. Luettu 17.4.2011.

YLE. Suomen luottoluokitus pysyi vahvana. Päivitetty 29.11.2010.
Http://yle.fi/uutiset/talous_ja_politiikka/2010/11/suomen_luottoluokitus_pysyi_vahvana_2179902.html). Luettu 2.3.2011.

Ålandsbanken 2011. Asiakaspalvelu, sähköpostikeskustelu, ann.gerkman-hanninen@alandsbanken.fi. 15.4.2011.

Kuviot

Kuvio 1. Puttonen, Vesa & Repo, Eljas 2011. Miten sijoitan rahastoihin. 5 uudistettu painos. WSOYpro, Helsinki.

Kuvio 2. Rahastoyhtiöiden markkinaosuudet, hallinnoitujen sijoitusrahastojen pääomien mukaan mitattuna 28.2.2011.

Suomeen sijoittavat osakerahastot palveluntarjoajittain

Suomi osakerahastot	Aktia Capital B	Evli Select B	FIM Fenno	Nordea Suomi	OP-Suomi Arvo	Danske Invest Suomi (Sampo)	Tapiola Suomi	Ålandsbanken Finland Value B
Merkintäpalkkio	0% kk-säästössä / 1% kerta	PS 0,5 %	1,0 %	0,8 %	1,0 %	1,0 %	-	1,0 %
Lunastuspalkkio	1,0 %	1% väh 20€	1,0 %	1,0 %	1,0 % / 8€	1,0 % / 8€	1,0 %	1,0 %
Hallinontipalkkio sis. Säilytstpalkkion (%/ v.)	1,83 %	2,08 %	1,60 %	1,60 %	1,60 %	1,90 %	1,40 %	1,50 %
TER (% / v.)	1,83 %	2,08 %	1,60 %	1,61 %	1,60 %	1,90 %	1,40 %	1,50 %
Keskihajonta %, 12 kk	18,4	19,5	21,5	21,1	18,7	18,6	19,8	20,2
Sharpe 1 v	1	0,5	0,4	0,7	0,8	0,6	0,5	0,5
Sharpe 5 v	0,1	0,1	-0,1	0	0	0	-	-
Beta	0,70	0,74	0,81	0,83	0,76	0,82	0,65	0,76
Rahaston vertailuindeksi	OMXH Portfolio PR EUR	OMXH Bench Cap TR EUR	OMXH Bench Cap TR EUR	OMX Helsinki Cap-Index	OMX Helsinki Cap-Index	OMX Helsinki Cap-Index	OMX Helsinki Cap-Index	OMX Helsinki Cap-Index
Minimimerkintä (€)	50	säästö / 1000€ kerta	35	10	ei minimiä	30€ kk-säästö / 500€ kerta	30€ kk-säästö / 500€ kerta	50 €
Tuotto 10 v, p.a (%)	12,6 %	8,9 %	12,3 %	9,4 %	12,3 %	5,2 %	-	-
Tuotto 5 v, p.a (%)	5,3 %	4,2 %	1,5 %	3,5 %	2,2 %	3,8 %	-	-
Tuotto 3 v, p.a (%)	6,0 %	2,6 %	1,2 %	3,7 %	7,8 %	4,3 %	5,4 %	6,0 %
Tuotto 12 kk (%)	19,1 %	10,5 %	9,9 %	15,3 %	16,4 %	11,1 %	10,5 %	15,0 %

Maailmanlaajuisesti sijoittavat osakerahastot palveluntarjoajittain

Maailma osakerahastot	Aktia Global	Evli Global	FIM Mondo	Nordea Maailma	OP-Maailma	Danske Invest Kestävä Arvo Osake	Tapiola Kasvu	Ålandsbanken Global Value
Merkintäpalkkio	0% kk-säästössä / 1% kerta	PS 0,5 %	säästössä / 1% kerta	0,8% netissä	1,0 %	1,0 %	-	1,0 %
Lunastuspalkkio	1,0 %	1% väh 20€	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1% / 8 € min	1,0 %	1,0 %
Hallinontipalkkio sis. Säilytstpalkkion (%/ v.)	1,87 %	0,60 %	1,10 %	1,60 %	1,80 %	1,60 %	1,40 %	1,92 %
TER (% / v.)	1,87 %	1,66 %	1,10 %	1,60 %	1,80 %	1,60 %	1,40 %	1,92 %
Keskihajonta %, 12 kk	13,5	12,5	19,4	14,5	7,9	12,4	15,9	19,4
Sharpe 1 v	0,4	0,3	0,2	0,5	0,8	0,4	0,9	0,5
Sharpe 5 v	-0,2	-0,5	0	-0,2	-0,2	0,1	0	-0,2
Beta	0,99	1,06	1,34	1,06	0,99	0,97	0,97	1,08
Rahaston vertailuindeksi	MSCI World NR EUR	MSCI World NR EUR	MSCI AC world TR Euro index	MSCI World NR EUR	MSCI World EUR	DJ Sustainability World ex All	DJ Euro Stoxx TR EUR	MSCI AC World USD
Minimimerkintä (€)	50 €	80 € kk-säästö / 1000€ kerta	35 €	10 €	ei minimiä	30€ kk-säästö / 500€ kerta	30€ kk-säästö / 500€ kerta	50 €
Tuotto 10 v, p.a (%)	-0,7 %	-3,3 %	4,0 %	-1,2 %	3,4 %	2,0 %	0,2 %	-2,7 %
Tuotto 5 v, p.a (%)	-1,6 %	-4,6 %	2,0 %	-1,2 %	0,9 %	4,8 %	2,9 %	-1,9 %
Tuotto 3 v, p.a (%)	3,5 %	-3,6 %	1,2 %	2,2 %	0,8 %	8,5 %	3,5 %	1,7 %
Tuotto 12 kk (%)	6,8 %	4,2 %	5,4 %	7,8 %	7,1 %	5,8 %	15,4 %	10,2 %

Yhdistelmärahastot palveluntarjoajittain

Yhdistelmärahastot	Aktia Folkhälsan	Evli Global Multi Manager 40	FIM Varainhoito 30	Nordea Säästö 50	OP-Tuotto	Sampo Kompassi 50	Tapiola Maailma 50	Ålandsbanken Premium 50 B
Merkintäpalkkio	0% kk-säästössä / 1% kerta	PS 0,5 %	1,0 %	0,8 %	1,0 %	1,0 %	-	1,0 %
Lunastuspalkkio	1,0 %	1% väh 20€	1,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	0,5 %	1,0 %
Hallinontipalkkio sis. Säilytstpalkkion (%/ v.)	2,18 %	0,35 %	0,20 %	1,60 %	1,80 %	0,25 %	0,40 %	1,50 %
TER (% / v.)	2,18 %	1,23 %	1,40 %	1,61 %	1,80 %	1,64 %	0,94 %	1,83 %
Keskihajonta %, 12 kk	8	5	4,4	7,6	7,9	8	8	9,1
Sharpe 1 v	0,7	0,5	0,6	0,6	0,1	0,9	0,2	0,8
Sharpe 5 v	0,1	-0,2	0,3	-0,2	-0,2	0	0	0
Beta	1,05	0,8	0,91	1,16	1,09	1,16	0,86	0,8
Minimimerkintä (€)	50 €	säästö / 1000€ kerta	35 €	10 €	ei minimiä	30 €	30€ kk-säästö / 500€ kerta	50 €
Tuotto 10 v, p.a (%)	5,9 %	-	-	-	3,4 %	-	-	-
Tuotto 5 v, p.a (%)	3,4 %	1,8 %	4,5 %	1,1 %	0,7 %	2,4 %	2,8 %	2,8 %
Tuotto 3 v, p.a (%)	5,1 %	2,9 %	8,1 %	4,5 %	1,2 %	4,9 %	6,1 %	7,4 %
Tuotto 12 kk (%)	6,6 %	3,4 %	3,3 %	5,6 %	1,9 %	7,8 %	2,3 %	8,1 %

Taulukko 1. PS-Sopimusten kulut palveluntarjoajittain

Palveluntarjoajat								
PS-tilien kulut	**Aktia Rahastoyhtiö Oy**	**Evli-Rahastoyhtiö Oy**	**FIM Varainhoito Oy**	**Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy**	**OP-Rahastoyhtiö Oy**	**Sampo Rahastoyhtiö Oy**	**Tapiola Varainhoito Oy**	**Ålandsbanken Rahastoyhtiö Oy**
Rahastoihin liittyvät								
Merkintäpalkkio	-	0 - 1 %***	0 - 1 %	0 - 1 %***	0 - 0,75 % min 8€	0 - 3 %	-	0 - 1 %
Lunastuspalkkio	0,5 - 1 %	0 - 2% min 20€	0 - 2%	0 - 1 %	0 - 0,75 % min 8€	0 - 2 %	0 - 1 %	0 - 1 %
Hallinointipalkkio p.a sisältää myös säilytysp. p.a	0,4 - 3,0096 % sis. Säilytysp.	0,3 - 3 %	0,3 - 3,32 %	0,5 - 1,95 %	0,4 - 2,5 %	0,1 - 3,25 % p.a	0,2 - 1,8 % sis. Säilytysp.	0,45 - 1,92 % sis. Säilytysp.
Vaihtopalkkio	0 - 3 %	0 - 0,5 % min 20 €	0 - 2 % *	0,5% varojen määrästä	0 - 1,5 %	Ainoastaan merkintäpalk.	0 - 1,8 % *	0 - 1 % **
Hoitokulu	3€/kk (1v. Ilman)	- (1 %. Min 7€/kk jos osakkeita)	-	-	- (1,5€/kk jos osakkeita)	-	-	0,5 % p.a koko pääomasta
Säästövarojen nostopalkkio	-	1% erästä	-	-	2 - 4€ nosto	-	1% erästä	-
PS-sopimuksen muuttaminen	-	-	0€ (verkossa)	-	-	-	-	-
PS-sopimuksen siirto toiselle palveluntarjoajalle	100 €	0,5 % Pääomasta 150€/min	1 % Pääomasta 100€/min	1 % Pääomasta + 50€	70€/h + todelliset välittömät kulut	100€ + Rahastojen lunastuspalk. ****	150 €	150 €
Pienin säästösuoritus	40€ min merk.	80 €	35€ min merk.	10 €	50 €	30 €	30 €	50 €
JVK lainat	Kyllä	Kyllä	Ei	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei
Voiko sijoittaa osakkeisiin	Kyllä	Kyllä	Ei	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei	Ei
	* FIM ja Tapiola: veloitetaan vain merkintä tai lunastuspalkkio riippuen kumpi palkkioista suurempi ** Ålandsbanken: Vaihtopalkkio on merkittävän rahaston merkintäpalkkio *** Verkkopankissa merkintä halvempaa **** Rahastot lunastettava ennen sopimuksen siirtoa. Veloitetaan normaali rahastokohtainen lunastuspalkkio							